

Nr 17.

Ankom till riksdagens kansli den 7 mars 1916 kl. 3.30 e. m.

Utlåtande angående regleringen av utgifterna under riksstatens tionde huvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna.

A. **Det civila pensionsväsendet.**

1:o) Uti den till riksdagen den 14 januari innevarande år avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Kungl. Maj:t i första punkten under tionde huvudtiteln föreslagit riksdagen att höja det under riksstatens tionde huvudtitel å ordinarie stat uppförda förslagsanslaget till pensionering av civila tjänstinnehavare med 200,000 kronor till 1,900,000 kronor.

Angående pensionerin av civila tjänstinnehavare.

[1.]

Utredningen i ämnet återfinnes i statsrådsprotokollet över finansärenden den 14 januari 1916 (10 h. t. sid. 2).

Utskottet har icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning och hemställer alltså,

att riksdagen må höja det under tionde huvudtiteln å ordinarie stat uppförda förslagsanslaget till pensionering av civila tjänstinnehavare med 200,000 kronor till 1,900,000 kronor.

Angående
förbättring
av pensione-
ringen från
handels-
flottans pen-
sionsanstalt.
[2 o. 3.]

2:o) I punkterna 2 och 3 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att å extra stat för år 1917 under riksstatens tionde huvudtitel bevilja dels till förbättring av pensioneringen från handelsflottans pensionsanstalt ett förslagsanslag å 31,000 kronor, dels ock till förbättring av pensioneringen inom de tre första klasserna av handelsflottans pensionsanstalt ett anslag å 31,000 kronor.

Beträffande de till stöd för denna framställning anförda skäl får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet över finansärenden den 14 januari 1916 (10 h. t. sid. 3).

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts ifråga-
varande framställning, hemställer,

att riksdagen må å extra stat för år 1917 under riksstatens tionde huvudtitel bevilja dels till förbättring av pensioneringen från handelsflottans pensionsanstalt ett förslagsanslag å 31,000 kronor, dels ock till förbättring av pensioneringen inom de tre första klasserna av handelsflottans pensionsanstalt ett anslag å 31,000 kronor.

Angående
bidrag till
pensionering
av änkor
och barn efter
lärare vid
allmänna
läroverk,
pedagogier,
seminarier
m. m.
[4.]

3:o) I punkt 4 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att dels för beredande av delaktighet i lärarnas vid elementarläroverken nya änke- och pupillkassa för de i den nya staten för Chalmers tekniska institut uppförda fem andra-lärarna ävensom verkstadsingenjören samt läraren i frihandsteckning, dels ock med anledning av inrättande vid institutet av en ny professur i oorganisk kemi jämte mineralogi och geologi öka det å riksstatens tionde huvudtitel under rubriken: bidrag till pensionering av änkor och barn efter lärare vid allmänna läroverk, pedagogier, seminarier m. m. uppförda ordinarie anslaget från 144,554 kronor med 1,226 kronor till 145,780 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 31 december 1915 (10 h. t. sid. 90).

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må dels för beredande av delaktighet i lärarnas vid elementarläroverken nya änke-

och pupillkassa för de i den nya staten för Chalmers tekniska institut uppförda fem andra-lärarna ävensom verkstadsingenjören samt läraren i frihandsteckning, dels ock med anledning av inrättande vid institutet av en ny professur i oorganisk kemi jämte mineralogi och geologi öka det å riksstatens tionde huvudtitel under rubriken: bidrag till pensionering av änkor och barn efter lärare vid allmänna läroverk, pedagogier, seminarier m. m. uppförda anslaget från dess nuvarande belopp 144,554 kronor med 1,226 kronor till 145,780 kronor.

4:o) I punkt 5 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att under förutsättning att riksdagen beviljar medel till avlönande under år 1917 av en tredje lärare vid statens uppfostringsanstalt å Bona,

dels medgiva, att för tredjelärartjänsten vid anstalten måtte från och med år 1917 vinnas delaktighet i folkskollärarnas pensionsinrättning, såsom vore tredje läraren innehavare av ordinarie folkskollärartjänst,

dels bestämma

att med delaktigheten i pensionsinrättningen skall följa skyldighet att inträda såsom delägare i folkskollärarnas änke- och pupillkassa,

att behöriga pensionsavgifter skola inom föreskrivna tider av uppfostringsanstaltens styrelse insändas till pensionsanstalterna med rätt för styrelsen att från anslag, som beviljats eller komma att beviljas till kost och beklädnad åt elever m. m., bestrida den avgift, som motsvarar vad skoldistrikt är skyldigt att gälda såsom pensionsavgift för lärartjänst, samt genom avdrag å tredje lärarens avlöning uttaga återstående avgift till pensionsinrättningen ävensom avgiften till änke- och pupillkassan, samt

att genom styrelsens försorg vederbörliga årsuppgifter skola i föreskriven ordning ingivas till pensionsinrättningens direktion,

dels ock ytterligare medgiva,

att tredje läraren vid uppfostringsanstalten må under den tid, delaktighet för tjänsten äger rum i nämnda pensionsanstalter, få beräkna tjänstår för pension såsom folkskollärare för den tid, han varit tredje lärare vid anstalten, samt

att tjänstgöring såsom tredje lärare vid anstalten må anses lika

Angående
delaktighet i
folkskollärar-
nas pensions-
inrättning för
en lärartjänst
vid uppfostrings-
anstalten
å Bona.

[5.]

med tjänstgöring såsom ordinarie lärare vid folkskola såväl i avseende å rätt för sådan lärare att efter viss tids tjänstgöring komma i åtnjutande av ålderstillägg som i avseende å rätt för skoldistrikt att erhålla statsbidrag för hans avlönande.

Beträffande de till stöd för denna framställning anförda skäl får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden den 14 januari 1916 (10 h. t. sid. 31).

Utskottet.

Under erinran att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag om anvisande av medel till avlönande under år 1917 av en tredje lärare vid statens uppfostringsanstalt å Bona får utskottet, som icke har något att erinra mot nu föreliggande framställning, hemställa,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag må av riksdagen bifallas.

*Angående
pension åt
vaktmästaren
P. J. Anders-
son Berling.*

[6.]

5:o) I punkt 6 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att vaktmästaren hos direktionen över folkskollärarnas pensionsinrättning *Per Johan Andersson Berling* må, därest han senast med utgången av juni 1916 avgår från sin tjänst, från och med månaden näst efter den, under vilken avgången äger rum, under sin återstående livstid från folkskollärarnas pensionsinrättning uppbära en årlig pension av 900 kronor.

Utskottet, som ifråga om utredningen i ämnet hänvisar till statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 31 december 1915 (10 h. t. sid. 93), har icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts föreliggande förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att vaktmästaren hos direktionen över folkskollärarnas pensionsinrättning *Per Johan Andersson Berling* må, därest han senast med utgången av juni 1916 avgår från sin tjänst, från och med månaden näst efter den, under vilken avgången äger rum, under sin återstående livstid från folkskollärarnas pensionsinrättning uppbära en årlig pension av niohundra kronor.

6:o) I punkt 7 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att den hos direktionen över folkskollärarnas pensionsinrättning såsom vikarie tjänstgörande vaktmästaren *Carl Gustaf Emil Blomqvist* må, därest han vid den nuvarande tjänstinnehavarens avgång antages till ordinarie vaktmästare hos direktionen, för åtnjutande av löneförhöjning å vaktmästarbefattningen tillgodoräkna sig den tid, varunder han efter 1911 års ingång såsom vikarie uppehållit befattningen.

Angående
lönetsrätt
för vaktmästa-
ren C. G. E.
Blomqvist.

[7.]

Den i detta ärende förebragta utredningen återfinnes i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 31 december 1915 (10 h. t. sid. 97).

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att den hos direktionen över folkskollärarnas pensionsinrättning såsom vikarie tjänstgörande vaktmästaren *Carl Gustaf Emil Blomqvist* må, därest han vid den nuvarande tjänstinnehavarens avgång antages till ordinarie vaktmästare hos direktionen, för åtnjutande av löneförhöjning å vaktmästarbefattningen tillgodoräkna sig den tid, varunder han efter 1911 års ingång såsom vikarie uppehållit befattningen.

7:o) I punkt 8 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på proposition angående understöd åt äldre behövande med låg pension avgångna folkskollärare beräkna för ändamålet under tionde huvudtiteln på extra stat för år 1917 ett anslag av 20,000 kronor.

Angående
understöd åt
vissa äldre
behövande,
med låg pen-
sion avgångna
folkskollärare.

[8.]

Över denna framställning kommer utskottet framdeles att avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

8:o) Uti punkt 9 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för bestridande av de extra pensionsavgifter, vilka på grund av § 8 i reglementet för folkskollärarnas pensionsinrättning nu utgå eller till följd av de utav 1906 och 1907 årens riksdagar beslutade ändrade bestämmelser om delaktighetsbeloppen i nämnda inrättning

Angående
extra pen-
sionsavgifter
till folkskol-
lärnas
pensions-
inrättning.

[9.]

komma att utgå, bevilja på extra stat för år 1917 under riksstatens tionde huvudtitel ett förslagsanslag å 114,000 kronor.

Den i detta ärende förebragta utredningen återfinnes i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 31 december 1915 (10 h. t. sid. 99).

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må för bestridande av de extra pensionsavgifter, vilka på grund av § 8 i reglementet för folkskollärarnas pensionsinrättning nu utgå eller till följd av de utav 1906 och 1907 årens riksdagar beslutade ändrade bestämmelser om delaktighetsbeloppen i nämnda inrättning komma att utgå, bevilja på extra stat för år 1917 under riksstatens tionde huvudtitel ett förslagsanslag å 114,000 kronor.

Angående
bidrag till
folkskollärar-
nas änke- och
pupillkassa.

[10.]

9:o) I punkt 10 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att anvisa under riksstatens tionde huvudtitel å extra stat för år 1917 till förstärkande av det ordinarie anslaget: Bidrag till folkskollärarnas änke- och pupillkassa, ett anslag av 2,700 kronor.

Utskottet, som i fråga om utredningen i ämnet får hänvisa till statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 31 december 1915 (10 h. t. sid. 99), har icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts föreliggande förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må anvisa under riksstatens tionde huvudtitel å extra stat för år 1917 till förstärkande av det ordinarie anslaget: Bidrag till folkskollärarnas änke- och pupillkassa, ett anslag av 2,700 kronor.

Angående
tillfälliga
understöd åt
pensionerade
kronojägare.

[11.]

10:o) I punkt 11 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att å extra stat under tionde huvudtiteln för år 1917 uppföra ett förslagsanslag av 2,000 kronor för utdelande av tillfälliga understöd åt pensionerade kronojägare, under villkor att understöd ej må tilldelas annan än den, som styrker sig vara i behövande omständigheter och antingen erhållit avsked med pension från allmänna indragningsstaten till belopp understigande 500 kronor eller ock under år 1908 erhållit avsked med avkortad pension från anslaget till pensio-

nering av civila tjänst innehavare, samt att i avseende å understödets storlek iakttages, att detsamma jämte den utgående pensionen icke må tillsammans överstiga 500 kronor.

Beträffande de till stöd för denna framställning anförda skäl hänvisar utskottet till statsrådsprotokollet över jordbruksärenden den 31 december 1915 (10 h. t. sid. 146).

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må å extra stat under tionde huvudtiteln för år 1917 uppföra ett förslagsanslag av 2,000 kronor för utdelande av tillfälliga understöd åt pensionerade kronojägare, under villkor att understöd ej må tilldelas annan än den, som styrker sig vara i behövande omständigheter och antingen erhållit avsked med pension från allmänna indragningsstaten till belopp understigande 500 kronor eller ock under år 1908 erhållit avsked med avkortad pension från anslaget till pensionering av civila tjänst innehavare, samt att i avseende å understödets storlek iakttages, att detsamma jämte den utgående pensionen icke må tillsammans överstiga 500 kronor.

B. Det militära pensionsväsendet.

11:o) I punkterna 12 och 13 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att dels höja det under riksstatens tionde huvudtitel å ordinarie stat uppförda anslaget för bidrag till pensionering av änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén, nu 124,239 kronor, med 4,109 kronor till 128,348 kronor, dels ock till förstärkande av det i 1916 års riksstat för samma ändamål uppförda anslag å extra stat för år 1917 anvisa ett anslag av 4,109 kronor.

*Angående
bidrag till
pensionering
av änkor och
barn efter
befäl och
underbefäl
med veder-
likar vid
armén.*

Utredningen i detta ämne återfinnes i statsrådsprotokollet över [12 o. 13.] lantförsvärenden den 31 december 1915 (10 h. t. sid. 40).

Med tillstyrkande av bifall till vad Kungl. Maj:t sålunda föreslagit hemställer utskottet,

att riksdagen må dels höja det under riksstatens tionde huvudtitel å ordinarie stat uppförda anslaget för bidrag till pensionering av änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén, nu 124,239 kronor, med 4,109 kronor till 128,348 kronor, dels ock till förstärkande av det i 1916 års riksstat för samma ändamål uppförda anslag å extra stat för år 1917 anvisa ett anslag av 4,109 kronor.

Angående
extra anslag
till upprätt-
hållande av
arméns pen-
sionskassas
egen pensio-
nering m. m.

12:o) I punkt 14 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att under riksstatens tionde huvudtitel å extra stat för år 1917 anvisa ett förslagsanslag av 3,500,000 kronor, att användas såväl till upprätthållande av arméns pensionskassas egen pensionering med fastställda pensionsbelopp, mot skyldighet för pensionskassan att avstå de för året densamma tillkommande vederlag för de till statsverket indragna rusthållsavgifterna, som ock till fyllnadspensioner i enlighet med fastställda grunder för sådana pensioners utgående.

I fråga om utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden den 31 december 1915 (10 h. t. sid. 42).

Utskottet hemställer,

att riksdagen må under riksstatens tionde huvudtitel å extra stat för år 1917 anvisa ett förslagsanslag av 3,500,000 kronor, att användas såväl till upprätthållande av arméns pensionskassas egen pensionering med fastställda pensionsbelopp, mot skyldighet för pensionskassan att avstå de för året densamma tillkommande vederlag för de till statsverket indragna rusthållsavgifterna, som ock till fyllnadspensioner i enlighet med fastställda grunder för sådana pensioners utgående.

Angående
understöd åt
avskedade
underoffi-
cerare och
vederlikar
vid armén.

13:o) I punkt 15 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att under riksstatens tionde huvudtitel å extra stat för år 1917 bevilja ett förslagsanslag av 19,000 kronor för utdelande av tillfälliga understöd åt avskedade underofficerare och vederlikar vid armén i enlighet med de av Kungl. Maj:t med 1907 års riksdag bestämda grunder.

[15.]

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden den 31 december 1915 (10 h. t. sid. 42).

Med tillstyrkande av detta förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må under riksstatens tionde huvudtitel å extra stat för år 1917 bevilja ett förslagsanslag av 19,000 kronor för utdelande av tillfälliga understöd åt avskedade underofficerare och vederlikar vid armén i enlighet med de av Kungl. Maj:t med 1907 års riksdag bestämda grunder.

14:o) I punkt 16 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att under tionde huvudtiteln å extra stat för år 1917 anvisa ett anslag av 911 kronor för utdelande av tillfälligt understöd åt f. d. förräds-vaktmästare under villkor: att understöd ej tilldelas annan än den, som styrker sig vara i behövande omständigheter, samt att understödet för envar bestämmes till sådant belopp, att det, jämte honom tillkommande gratial från Vadstena krigsmanshuskassa, uppgår till 300 kronor.

Angående
tillfälligt
understöd åt
f. d. förräds-
vaktmästare.

[16.]

Beträffande den i ärendet framlagda utredningen får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden den 31 december 1915 (10 h. t. sid. 44).

Utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må vinna riksdagens bifall.

15:o) I punkterna 17 och 18 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att dels höja det under riksstatens tionde huvudtitel å ordinarie stat uppförda anslaget för bidrag till flottans pensionskassas gratialfond, nu 28,700 kronor, med 800 kronor till 29,500 kronor, dels ock, till förstärkande av det i 1916 års riksstat för samma ändamål uppförda anslag, å extra stat för år 1917 anvisa ett belopp av 800 kronor.

Angående
förhöjning av
anslaget för
bidrag till
flottans pen-
sionskassas
gratialfond.

[17 o. 18.]

Den i ärendet förebragta utredningen återfinnes i statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden den 17 december 1915 (10 h. t. sid. 66).

Bihang till riksdagens protokoll 1916. 8 saml. 12 häft. (Nr 17.)

Med biträdande av Kungl. Maj:ts föreliggande framställning hemställer utskottet,

att riksdagen må dels höja det under riksstatens tionde huvudtitel å ordinarie stat uppförda anslaget för bidrag till flottans pensionskassas gratialfond, nu 28,700 kronor, med 800 kronor till 29,500 kronor, dels ock, till förstärkande av det i 1916 års riksstat för samma ändamål uppförda anslag, å extra stat för år 1917 anvisa ett belopp av 800 kronor.

Angående
pension åt
båtsmannen
J. V. Lind-
ström Lidberg.

[19.]

16:o) I punkt 19 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att förre båtsmannen vid Roslags 1:a båtsmanskompani nr 36 *Johan Valentin Lindström Lidberg* må tilldelas pension såsom hade han tjänat i tjugu år från tjugu års ålder.

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden den 3 december 1915 (10 h. t. sid. 52).

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att förre båtsmannen vid Roslags 1:a båtsmanskompani nr 36 *Johan Valentin Lindström Lidberg* må tilldelas pension såsom hade han tjänat i tjugu år från tjugu års ålder.

Angående
pension åt
båtsmannen
K. F. Backman
Gallin.

[20.]

17:o) I punkt 20 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre båtsmannen vid Norrlands 2:dra båtsmanskompani nr 19 *Karl Fredrik Backman Gallin* må tilldelas pension såsom hade han tjänat i tjugu år från tjugu års ålder.

Den i detta ärende förebragta utredningen återfinnes i statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden den 3 december 1915 (10 h. t. sid. 54).

Med biträdande av detta förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att förre båtsmannen vid Norrlands 2:dra båtsmanskompani nr 19 *Karl Fredrik Backman Gallin* må tilldelas pension såsom hade han tjänat i tjugu år från tjugu års ålder.

18:o) I punkt 21 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre båtsmannen vid Norrlands 4:de båtsmanskompani nr 106 *Olof Forsberg Warg* må tilldelas pension såsom hade han tjänat i tjugu år från tjugu års ålder.

Angående
pension åt
båtsmannen
*O. Forsberg
Warg.*
[21.]

Utskottet, som ifråga om utredningen i ärendet hänvisar till statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden den 3 december 1915 (10 h. t. sid. 55) har icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts föreliggande förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att förre båtsmannen vid Norrlands 4:de båtsmanskompani nr 106 *Olof Forsberg Warg* må tilldelas pension såsom hade han tjänat i tjugu år från tjugu års ålder.

19:o) I punkt 22 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre båtsmannen vid Roslags 1:a kompani nr 35 *Oscar Fredrik Johansson Kummelberg* må tilldelas pension såsom hade han tjänat i tjugu år från tjugu års ålder.

Angående
pension åt
båtsmannen
*O. F. Jo-
hansson
Kummelberg.*
[22.]

Beträffande de till stöd för denna framställning anförda skäl hänvisar utskottet till statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden den 3 december 1915 (10 h. t. sid. 56).

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att förre båtsmannen vid Roslags 1:a kompani nr 35 *Oscar Fredrik Johansson Kummelberg* må tilldelas pension såsom hade han tjänat i tjugu år från tjugu års ålder.

20:o) I punkt 23 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att å extra stat för år 1917 under tionde huvudtiteln uppföra ett förslagsanslag av 19,455 kronor för utdelande av tillfälliga understöd åt f. d. förmän bland daglönare, sjukvaktare och övriga daglönare vid marinen, vilka pensionerats enligt bestämmelser, äldre än dem, som meddelats genom kungörelsen den 25 november 1910, under villkor:

Angående
tillfälliga
understöd åt
f. d. daglönare
vid marinen.
[23.]

att understöd ej tilldelas annan än den, som styrker sig vara i behövande omständigheter, samt

att understödet bestämmes för den, som, utan att erhålla invalidunderhåll, i pension från flottans pensionskassa uppbär mindre än 200 kronor årligen, till det belopp, som erfordras för att understödet och pensionen tillsammans skola uppgå till 300 kronor, för den, som i sådan pension eller i dylik pension jämte invalidunderhåll åtnjuter tillhoppa från och med 200 till och med 307 kronor årligen, till 100 kronor samt för den, som i sådan pension bekommer 400 kronor eller 500 kronor årligen, till 50 kronor.

Beträffande de till stöd för denna framställning anförda skäl får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden den 10 december 1915 (10 h. t. sid. 63).

Utskottet, som icke haft något att erinra mot förevarande förslag, hemställer,

att Kungl. Maj:ts framställning i ämnet må vinna riksdagens bifall.

C. Allmänna indragningsstaten.

I. Ang. justitiedepartementet.

Angående
tilläggs-
pension
åt justitie-
rådet H.
Billing.
[24.]

21:o) I punkt 24 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, »att justitierådet *Herman Billing* må från och med månaden näst efter den, vari han efter uppnådd ålder av 67 år avgår från justitierådsämbetet, under sin återstående livstid åtnjuta, utöver den pension, som tillkommer honom enligt bestämmelserna i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension, en tilläggs- pension å allmänna indragningsstaten till sådant belopp, att de båda pensionerna tillhoppa uppgå till 8,000 kronor för år».

Till statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden den 14 sistlidna januari har departementschefen i detta ärende anført följande:

Departements-
chefen.

»Uti en till Kungl. Maj:t ingiven skrift har justitierådet *Herman Billing* anhållit, att Kungl. Maj:t måtte förklara honom berättigad att vid avskedstagandet efter uppnådd 67 års ålder komma i åtnjutande av den justitieråd tillförsäkrade pension eller, därefter denna ansökning skulle finnas ej kunna bifallas, vidtagna erforderliga åtgärder för beredande av

pensionsrätt åt honom vid avskedstagandet efter uppnående av sagda ålder.

Av vid ansökningen fogade handlingar framgår, att Billing, som är född den 16 september 1849, antagits till auskultant vid hovrätten över Skåne och Blekinge den 20 december 1875 och vid Göta hovrätt den 16 juni 1876 samt att han den 17 december 1877 blivit av sistnämnda hovrätt utnämnd till vice häradshövding. Efter att den 20 april 1878 hava antagits till extra ordinarie kanslist i ecklesiastikdepartementet, befordrades han den 21 januari 1879 till amanuens i samma departement, i vilken egenskap han tjänstgjorde till och med den 31 juli 1884. Efter sistnämnda tid tjänstgjorde Billing i Stockholms rådhusrätt och blev den 13 mars 1891 av Kungl. Maj:t utnämnd till rådmän i Stockholm. I sin befattning som rådmän kvarstod Billing, till dess han den 18 augusti 1897 utnämndes till justitieråd.

Av övriga Billing meddelade uppdrag må nämnas följande. Sedan nya lagberedningen den 15 november 1884 erhållit bemyndigande att under utförandet av visst lagarbete anlita erforderligt kanslibitråde, blev Billing av beredningen antagen till sådant biträde. Den 29 augusti 1888 blev Billing av Kungl. Maj:t förordnad att vara ledamot av den under år 1885 tillsatta så kallade bolagskommittén, vilket uppdrag fortfor till den 30 juni 1890. Efter att den 4 december 1891 hava erhållit uppdrag att vara ledamot av nya lagberedningen, förordnades han den 30 december 1894 att från och med den 1 januari 1895 vara ledamot av lagbyrån, från vilket förordnande han på ansökan entledigades den 16 april 1897.

Över ifrågavarande ansökning har statskontoret avgivit infortrat underdånigt utlåtande, däri statskontoret anfört:

Av handlingarna inhämtades bland annat:

att Billing, som inträtt i statens tjänst den 20 december 1875, lämnat densamma med utgången av juli 1884, men återinträtt i statstjänst den 18 augusti 1897, då han utnämndes till sitt ännu innehavande justitierådsämbete; samt

att han under mellantiden dels tjänstgjort vid Stockholms rådhusrätt, där han enligt den 13 mars 1891 av Kungl. Maj:t utfärdad fullmakt blev rådmän, dels ock verkat såsom ledamot av bolagskommittén, kanslibitråde och ledamot av nya lagberedningen samt ledamot av lagbyrån.

Enligt 1907 års riksdags beslut och nådigt brev den 28 juni samma år hade, jämte det justitieråden förklarats berättigade till en pension av 8,000 kronor och skyldiga att erlägga en pensionsavgift av 360 kronor årligen, tillika bestämts, att justitieråden skulle i övrigt vara underkastade bestämmelserna i den av riksdagen antagna lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension. Detta torde få anses innebära, bland annat, att justitieråd, som uppnått 67 års ålder, vore be-

rättigad att, om han innehade minst 35 för pension beräkneliga tjänstår enligt den civila pensionslagen, komma i åtnjutande av hel pension å 8,000 kronor, men i annat fall av den avkortade pension, vartill enligt samma lags bestämmelser tjänstårens antal föranledde.

Redan vid tillämpning av de bestämmelser om pensionering av civila tjänst-innehavare, som fastställts, innan den civila pensionslagen tillkommit, och i vissa fall ännu tillämpades, hade anställning vid rådhusrätt icke ansetts medföra rätt till tjänstårsberäkning för pension av statsmedel i vidare mån, än att borgmästare eller av Kungl. Maj:t utnämnd rådmän, som övergått till statens tjänst, fått i fråga om pensionsrätt tillgodoräkna sig den tid, han beklätt sådant ämbete. Den civila pensionslagen, som åtminstone i vissa avseenden måste anses innefatta skärpta bestämmelser i fråga om tjänstårsberäkning för pension, stadgade i detta avseende i 17 §, att 'tjänstår för erhållande av pension enligt denna lag beräknas icke allenast för tid, under vilken tjänstinnehavaren innehaft tjänst, som i denna lag avses, utan även för tid, under vilken han innehaft annan statstjänst eller ock i statens tjänst haft extra ordinarie anställning eller förordnande'. I betraktande av dessa bestämmelser och då rådmansämbete i Stockholm, som visserligen tillsattes av Kungl. Maj:t, men vore förenat med avlöning å kommunens stat, icke torde kunna hänföras till statstjänst i den bemärkelse, vari detta ord toges i den civila pensionslagen, ville det synas tvivelaktigt, huruvida anställning vid rådhusrätt numera kunde ens i den omfattning, som ovan angivits, få tillgodoräknas för pension av statsmedel. Vad beträffade ledamotskapet av lagberedningen eller lagbyrån, vilket vore ett offentligt uppdrag, närmast jämförligt med deltagande i av Kungl. Maj:t tillsatta kommittéer eller kommissioner av sakkunniga, torde detsamma, lika litet som ledamotskapet av bolagskommittén, kunna betraktas såsom statstjänst av beskaffenhet att författningsenligt grundlägga beräkning av tjänstår för pension. Därest alltså sökanden i pensionsavseende icke kunde jämlikt pensionslagen få räkna sig till godo berörda mellantid, torde han vid den tidpunkt, då han uppnådde 67 år, blott kunna räkna något mer än 27 år 9 månader i verklig statstjänst och alltså vara berättigad att efter avgången uppbära endast avkortad pension motsvarande ²⁷/₃₅ av 8,000 kronor eller, efter föreskriven avrundning, 6,180 kronor. Med hänsyn emellertid därtill, att sökanden även under största delen av berörda mellantid faktiskt tjänat staten i offentliga uppdrag, för vilka, om han då innehaft statstjänst och för uppdragens fullgörande åtnjutit ledighet, avdrag vid tjänstårsberäkningen författningsenligt icke skolat äga rum, och alltså med fog kunde påstås hava ägnat mer än 35 år åt verksamhet i statens tjänst, ansåge statskontoret skäl föreligga att genom framställning till riksdagen söka bereda honom hel pension såsom justitieråd.

På grund av vad sålunda anförts, har statskontoret i sitt utlåtande hemställt, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen medgiva, att Billing finge vid avgång efter uppnådda 67 år komma i åtnjutande av hel pension å 8,000 kronor att utgå enligt bestämmelserna i den civila pensionslagen.

Även om den tid, justitierådet Billing varit rådmän i Stockholm på grund av fullmakt, utfärdad av Kungl. Maj:t, kan beräknas såsom

tjänstår för erhållande av pension enligt nya pensionslagen, komma Billings för pension beräkneliga tjänstår icke att vid tiden för hans inträde i pensionsåldern uppgå till 35. Billing skulle sålunda icke bliva berättigad till full pension med 8,000 kronor. Under nästan hela den tid, Billing tillhörde Stockholms rådhusrätt, var han emellertid använd i lagstiftningsarbete för statens räkning, och med inräknande av denna åt statens tjänst ägnade tid bliva de erforderliga tjänståren väl fyllda. Jag anser det därför överensstämmande med rättvisa och billighet, att oavkortad pension beredes Billing.»

Av den i detta ärende förebragta utredningen framgår, att justitierådet Billing vid den tidpunkt, då han uppnår 67 år, blott kan räkna något mer än 27 år 9 månader i verklig statstjänst och att han följaktligen endast är berättigad till avkortad pension, motsvarande $\frac{27}{35}$ av 8,000 kronor eller efter föreskriven avrundning 6,180 kronor.

Utskottet.

Det har emellertid synts utskottet vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att, då ledamotskapet i nya lagberedningen och lagbyrån torde kunna betraktas såsom likställt med statstjänst, den tid av något mer än 5 år, som Billing arbetat därstädes, får räknas honom tillgodo vid pensionens bestämmande. Under sådana förhållanden skulle det antal tjänstår han i pensionshänseende ägde att tillgodoräkna sig uppgå till något mer än 33 år och skulle Billing följaktligen vid sin avgång från tjänsten äga uppbära avkortad pension, motsvarande $\frac{33}{35}$ av 8,000 kronor eller efter lämplig avjämning 7,500 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att justitierådet Herman Billing må från och med månaden näst efter den, vari han efter uppnådd ålder av 67 år avgår från justitierådsämbetet, under sin återstående livstid åtnjuta, utöver den pension, som tillkommer honom enligt bestämmelserna i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension, en tilläggspension å allmänna indragningsstaten till sådant belopp, att de båda pensionerna tillhopa uppgå till sjutusen femhundra kronor för år.

22:o) I punkt 25 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att före detta byråchefen i fängvårdsstyrelsen Jöns Johan Adam Robbert må från och med den 1 juli 1915 under sin

Angående
tilläggspension
åt f. d. byrå-
chefen J. J.
A. Robbert.

[25.]

återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta, utöver honom redan tillerkänd pension, en årlig tilläggspension av 320 kronor.

Utskottet, som ifråga om utredningen i ämnet hänvisar till statsrådsprotokollet över justitiedepartementens ärenden den 14 sistlidna januari (10 h. t. sid. 28), har ansett sig böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts föreliggande förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att före detta byråchefen i fängvårdsstyrelsen Jöns Johan Adam Robbert må från och med den 1 juli 1915 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta, utöver honom redan tillerkänd pension, en årlig tilläggspension av trehundra tjugu kronor.

Angående
tilläggspension åt
vaktkonstapeln
E. Swartz.
Motion I: 7.

23:o) I en inom första kammaren väckt motion nr 7 har herr *Holmquist* anfört följande:

»Enligt bifogade handlingar har vaktkonstapeln vid straffängelset i Falun Erik Swartz tillerkänts från och med månaden näst efter den, vari avgång från tjänsten ägt eller äger rum, under sin återstående livstid pension till belopp av 660 kronor årligen. Då denna pension bestämts till sitt låga belopp uteslutande därför att Swartz före sin utnämning till vaktkonstapel tillhört fänggevaldigernas klass, vilka befattningshavare såsom avsedda att indragas icke, på sätt ske bort, fått sina löner reglerade samt härtill kommer att, på sätt bilagda handlingar giva vid handen, Swartz är en sjuk man, som har att försörja en hustru, som är så gott som förlamad, tillåter jag mig hemställa, att riksdagen behagade utöver den Swartz tillagda pensionen 660 kronor bevilja Swartz ett understöd av 340 kronor årligen att utgå från och med månaden näst efter den, vari avgång från tjänsten ägt eller äger rum, under Swartz återstående livstid.»

Vid motionen äro fogade förutom frejdbetyg för Swartz nedanstående bilagor.

Avskrifter.

GUSTAF etc.

Vår ynnest etc. Uti en till Eder inkommen, till Oss ställd ansökning har vaktkonstapeln vid straffängelset i Falun Erik Swartz, som, född den 27 juli 1850, den 8 juli 1872 antagits till vaktkonstapel vid dåvarande länsfängelset, numera straffängelset i Falun, den 19 december 1882 konstituerats till vaktkonstapel därstädes, den 2 juli 1898 antagits och förordnats till fänggevaldiger i Kopparbergs län samt den 4 november 1913 konstituerats att från och med den 1 januari 1914 vara vaktkonstapel i fängvården med tjänstgöringsskyldighet vid straffängelset i Falun,

anhållit att från och med ingången av augusti månad 1915 varda tillerkänd rätt till pension enligt lag.

Med underdänig skrivelse den 25 maj 1915 har Ni överlämnat Swartz' ansökan, därvid Ni anfört: I sin egenskap av vaktkonstapel åtnjöte Swartz å den av 1914 års riksdag antagna, från och med år 1915 gällande avlöningsstat för tjänstemän av lägre grad vid fängvårdsstaten, förutom tjänstgöringspenningar, lön med 800 kronor jämte tvenne ålderstillägg, vardera å 100 kronor, vadan det för Swartz gällande pensionsunderlaget utgjorde 1,000 kronor. Swartz innehade icke annan statens tjänst och uppbure ej heller för sådan pension samt hade ej haft ledighet av beskaffenhet att inverka på tjänsteårsberäkningen. Då Swartz den 27 juli 1915 uppnått 65 levadsår och vid sagda tid mer än 43 år varit i statens tjänst anställd, vore han enligt gällande pensionslag skyldig att från tjänsten avgå med rätt att komma i åtnjutande av hel pension.

Statskontoret, som i ärendet avgivit infordrat utlåtande, har däri anfört i huvudsak följande: På grund av vad ovan anförts vore Swartz visserligen berättigad att efter avgång från sin tjänst komma i åtnjutande av hel pension, men då Swartz under kortare tid än fem år innehaft den tjänst, från vilken avgång skulle äga rum, borde enligt statskontorets mening beträffande pensionens belopp bestämmelserna i 4 § andra stycket av lagen om civila tjänstinnehavares rätt till pension den 11 oktober 1907 komma till tillämpning, och beloppet av den Swartz' tillkommande hela pensionen utgöra en femtedel av sammanlagda beloppen av de högsta pensionsunderlag, vilka under vart och ett av de senast förflutna fem åren varit för Swartz gällande. Enär såsom utgångspunkt vid beräkningen av pensionsunderlaget torde få tagas den tidpunkt, då skyldighet för Swartz att avgå från tjänsten inträtt, eller den 27 juli 1915 vid uppnådd ålder av 65 år, visade sig, att de högsta pensionsunderlagen för honom under de fem sista åren, räknat tillbaka från nämnda tidpunkt, utgjort 1,000, 800, 500, 500 och 500 kronor eller tillsammans 3,300 kronor, varav en femtedel utgjorde 660 kronor. På grund av det anförda hemställde statskontoret, att Oss täcktes förklara Swartz berättigad att från och med månaden näst efter den, vari avgång från tjänsten ägde rum, under sin återstående livstid åtnjuta pension till belopp av 660 kronor årligen att utgå från förslagsanslaget till pensionering av civila tjänstinnehavare.

Vidare har regeringsrättens yttrande i ärendet inhämtats, däri regeringsrätten anfört: Enär Swartz, som, enligt vad upplyst blivit, vid avgång från innehavande tjänst vore berättigad till hel pension jämlikt lagen angående civila tjänstinnehavares rätt till pension den 11 oktober 1907, under de fem år, som tilländagått närmast före den 27 juli 1915, då han, där ej anstånd lämnats, varit skyldig från tjänsten avgå, innehaft dels under tiden från och med den 27 juli 1910 till och med den 31 december 1913 befattning såsom fänggevaldiger och dels från och med den 1 januari 1914 befattning såsom vaktkonstapel i fängvården samt berörda befattningar utgjorde skilda tjänster, ansåge regeringsrätten, med stöd av grunderna för stadgandena i 4 § andra stycket i omförmälda lag, samma lagrum, oberoende därav att Swartz även under tid före ovanberörda fem år innehaft tjänst såsom vaktkonstapel vid fängvården, medföra, att beloppet av den Swartz tillkommande pensionen skulle utgöra medeltalet av de högsta pensionsunderlag, som under vart och ett av berörda fem år varit för honom gällande. På grund härav och då nämnda medeltal utgjort 660 kronor, hemställde regeringsrätten, att Vi med anledning av förevarande

ansökning måtte förklara Swartz berättigad att från och med månaden näst efter den, under vilken avgång från tjänsten ägde rum, åtnjuta pension till belopp av 660 kronor om året.

Vid föredragning av ärendet hava Vi funnit gott förklara Swartz berättigad att från och med månaden näst efter den, vari avgång från tjänsten ägt eller äger rum, under sin återstående livstid åtnjuta pension till belopp av sexhundrasextio kronor årligen, att utgå från förslagsanslaget (X. A. 1) till pensionering av civila tjänst innehavare.

Detta meddelas Eder till kännedom och för Swartz' underrättande. Stockholms slott den 16 oktober 1915.

GUSTAF.

Berndt Hasselrot.

Ang. pension för vaktkonstapeln E. Swartz.

Vidimeras: ex officio

K. Wallén

registrator.

Rätt avskrivet intyga:

K. Mannström. O. Roswall.

Att från den 1 dennes pensionerade vaktkonstapeln E. Swartz i Falun, född den 27 juli 1850, vilken länge lidit av kronisk muskel- och ledgångsrheumatism, särskilt svår i ben och fotleder, så att tjänstens skötande varit för honom mycket ansträngande genom allt gående i obekväma trappor och han ofta under senare år nödsakats taga tjänstledighet, såväl på grund av denna sjukdom som i följd av genom åldern nedsatta krafter, lider av i mycket hög grad nedsatt arbetsförmåga, varder härmed på heder och samvete intygat:

Falun den 2 december 1915.

C. A. Carlson,

Fängelseläkare.

Rätt avskrivet intyga:

K. Mannström. O. Roswall.

Pensionerade vaktkonstapeln Erik Swartz har genom arv efter sina föräldrar blivit ägare till gården N:o 5 på Kv. N:o 16 här i staden med ett taxeringsvärde av Kr. 6,700 och intecknad med Kr. 2,000 löpande med 5½ procent årlig ränta. Hans inkomst på gården är Kr. 12: — per månad eller Kr. 144: — per år, vilket betalas av hans måg och dotter; den senare är på grund av sin moders sjukdom, hon är nästan orörlig, nödsakad bo i gården och hjälper modern med förefallande göromål i hushållet.

Möblerna ha ett värde av Kr. 300: — och äro enkla. Någon inkomst genom arbete kan han ej nu förskaffa sig, på grund av ålderdom.

Att ovanstående är med rätta förhållandet överensstämmande intygas härmed på begäran.

Falun den 18 januari 1916.

Eric Tunander,

Handlande
och
Kyrkovärd.

E. G. Hrdén.

Vaktmästare
vid
Länsstyrelsen.

Rätt avskrivet intyga:

K. Mannström.

O. Roswall.

Av motionen jämte i övrigt tillgängliga handlingar framgår, att Swartz, som vore född den 27 juli 1850, den 8 juli 1872 antagits till vaktkonstapel vid dåvarande länsfängelset, numera straffängelset i Falun, att han den 19 december 1882 konstituerats till vaktkonstapel därstädes, den 2 juli 1898 antagits och förordnats till fänggevaldiger i Kopparbergs län samt den 4 november 1913 konstituerats att från och med den 1 januari 1914 vara vaktkonstapel i fängvården med tjänstgöringsskyldighet vid straffängelset i Falun.

Utskottet.

I sin egenskap av vaktkonstapel åtnjöte Swartz enligt den från och med år 1915 gällande avlöningsstaten för tjänstemän av lägre grad vid fängvårdsstaten, förutom tjänstgöringspenningar, lön med 800 kronor jämte två ålderstillägg vardera å 100 kronor. I sistnämnda avseende borde särskilt beaktas, att enligt gällande bestämmelser fänggevaldiger, vilken överginge till vaktkonstapelstjänst, ägde för rätt till ålderstillägg att tillgodoräkna sig tid, varunder han tjänstgjort såsom fänggevaldiger. På grund härav kom Swartz omedelbart i åtnjutande av båda ålderstilläggen, då han tillträdde sin vaktkonstapelsbefattning. Det för Swartz gällande pensionsunderlaget utgjorde alltså 1,000 kronor.

Swartz är visserligen icke enligt bestämmelserna i gällande pensionslag berättigad att komma i åtnjutande av hela den mot pensionsunderlaget svarande pensionen, men, då de befattningar han innehaft såsom fänggevaldiger och vaktkonstapel, synas vara att betrakta såsom fullt jämnställda med avseende å dem åliggande uppgifter och, enligt vad redan nämnts, fänggevaldiger vid övergång till vaktkonstapelstjänst äger för rätt till ålderstillägg tillgodoräkna sig tid såsom fänggevaldiger, synes det utskottet vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att Swartz med hänsyn jämväl till de i motionen anförda omständigheter vid sin avgång från tjänsten kommer i åtnjutande av hela det för honom gällande pensionsunderlaget eller 1,000 kronor.

Utskottet har således icke något att erinra mot att den redan beviljade pensionen förhöjes med av motionären föreslaget belopp 340 kronor; och torde denna förhöjning böra anvisas att utgå från anslaget till allmänna indragningsstaten.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion, må medgiva, att vaktkonstapeln vid straffängelset i Falun Erik Swartz må från och med månaden näst efter den vari, avgång från tjänsten ägt eller äger rum, under sin återstående livstid utöver honom från anslaget till pensionering av civila tjänst innehavare tillkommande pension av 660 kronor, tillika å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig fyllnadspension till belopp av trehundrafyrtio kronor.

II. Ang. utrikesdepartementet.

Angående
pension åt
vaktmästaren
F. Berwick.
[26.]

24:o) I punkt 26 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att kanslivaktmästaren vid svenska generalkonsulatet i London *Frederick Berwick* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från nämnda befattning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,180 kronor.

Beträffande de till stöd för framställningen anförda skälen hänvisar utskottet till statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden den 29 november 1915 (10 h. t. sid. 36).

Då utskottet icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts föreliggande förslag, får utskottet hemställa,

att riksdagen må medgiva att kanslivaktmästaren vid svenska generalkonsulatet i London *Frederick Berwick* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från nämnda befattning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av ettusen etthundraåttio kronor.

III. Ang. lantförsvarsdepartementet.

25:o) I punkt 27 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att maskinisten vid livgardet till häst *Anders Gustaf Täckström* må från och med månaden näst efter den, under vilken han efter fyllda 60 år erhåller entledigande från sin befattning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av 720 kronor.

Angående
pension
åt maskinisten
A. G. Täck-
ström.
[27.]

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden den 31 december 1915 (10 h. t. sid. 45).

Utskottet, som på de i statsrådsprotokollet anförda skäl, icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning, hemställer,

att riksdagen må medgiva, att maskinisten vid livgardet till häst *Anders Gustaf Täckström* må från och med månaden näst efter den, under vilken han efter fyllda 60 år erhåller entledigande från sin befattning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av sjuhundratjugu kronor.

26:o) I punkt 28 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att kokerskan vid Svea artilleriregemente, änkan *Augusta Fredrika Ljungmark*, född Lagerquist, må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 400 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, under vilken hon entledigas från sin anställning vid regementet.

Angående
pension
åt kokerskan
Augusta
Fredrika
Ljungmark.
[28.]

Beträffande de till stöd för denna framställning anförda skäl hänvisar utskottet till det i nästföregående punkt åberopade statsrådsprotokollet (10 h. t. sid. 46).

Utskottet får, med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts föreliggande förslag, hemställa,

att riksdagen må medgiva, att kokerskan vid Svea artilleriregemente, änkan *Augusta Fredrika Ljung-*

mark, född Lagerquist, må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av fyrahundra kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, under vilken hon entledigas från sin anställning vid regementet.

Angående
pension
åt arbetskan
Byngs Johanna
Larsdotter.
[29.]

27:o) I punkt 29 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förra arbetskan vid ammunitionsfabrikens avdelning å Marieberg *Byngs Johanna Larsdotter* må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 300 kronor, att utgå från och med den 1 oktober 1915.

Departements-
chefen.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»Uti underdånig skrivelse den 18 september 1915 har *arméförvaltningens artilleridepartement* anmält, att styresmannen för ammunitionsfabriken hos departementet gjort framställning om utverkande av årligt understöd från och med den 13 september 1915 åt arbetskan vid ammunitionsfabrikens avdelning å Marieberg *Byngs Johanna Larsdotter*, som den 11 i samma månad blivit entledigad från berörda anställning. Av styresmannens framställning vidfogade handlingar hade inhämtats, att *Byngs Johanna Larsdotter*, som vore född den 9 april 1850, sedan den 21 juli 1869 eller i något över 46 år haft anställning vid ammunitionsfabriken, att hon enligt läkarbetyg till följd av kärlsjukdom och ålderdomssvagheter vore oförmögen att fullgöra det med hennes anställning förenade arbetet och för framtiden bleve urständsat att med eget arbete försörja sig, att hon under år 1914 utom fri bostad och vedbrand kontant uppburit 717 kronor 49 öre, samt att hon enligt styresmannens vitsord ådagalagt ett hedrande uppförande och visat god arbetsduglighet. I likhet med styresmannen ansåge departementet billigt, att ifrågasvara arbetskan, som till följd av sina nedsatta arbetskrafter ej längre kunde kvarstå i sin tjänst, bereddes erforderlig hjälp till livsuppehälle genom årligt understöd, vartill hennes långvariga och väl vitsordade stats-tjänst gäve henne berättigade anspråk. Med fäst avseende vid hennes löneinkomster och å de belopp, som förut i likartade fall av riksdagen beviljats såsom pension, ansåge departementet pensionsbeloppet böra bestämmas till 400 kronor årligen. På grund av vad sålunda anförts, hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja *Byngs Johanna Larsdotter* en årlig pension av 400 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den,

under vilken hon blivit entledigad från sin anställning vid ammunitionsfabriken, eller från och med den 1 oktober 1915.

Med hänsyn till Byngs Johanna Larsdotters långvariga, väl vitsordade arbete vid statens ammunitionsfabrik har *statskontoret* förklarat sig anse billigt, att någon pension bereddes henne, då hon nu på grund av ålder och sjuklighet nödgats frånträda sin anställning vid fabriken och icke längre kunde med arbete försörja sig. Då pensionsbeloppet för arbeterskor vid ammunitionsfabriken i föregående fall bestämts till 300 kronor, syntes även i nu förevarande fall samma belopp böra förordas.»

Även utskottet finner det vara billigt, att någon pension beredes Byngs Johanna Larsdotter, då hon på grund av ålder och sjuklighet nödgats frånträda sin anställning vid ammunitionsfabriken och icke längre synes kunna försörja sig med arbete. Med hänsyn till den långa tid, hon varit anställd vid fabriken eller över 46 år, anser emellertid utskottet pensionsbeloppet böra bestämmas i enlighet med vad arméförvaltningens artilleridepartement föreslagit eller till 400 kronor årligen.

Utskottet.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må medgiva, att förra arbeterskan vid ammunitionsfabrikens avdelning å Marieberg Byngs Johanna Larsdotter må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av fyrahundra kronor, att utgå från och med den 1 oktober 1915.

28:o) I punkt 30 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre fästningsbyggnadsarbetaren *August Andersson-Flodin* må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 200 kronor att utgå från och med år 1916.

Angående pension åt fästningsbyggnadsarbetaren A. Andersson-Flodin.
[30.]

Beträffande de till stöd för framställningen anförda skälen får utskottet hänvisa till förut omförmälda statsrådsprotokoll över lantförsvarsärenden den 31 december 1915 (10 h. t. sid. 49).

Med hänsyn till den i ärendet förebragta utredningen får utskottet hemställa,

att riksdagen må medgiva, att förre fästningsbyggnadsarbetaren August Andersson-Flodin må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av tvåhundra kronor, att utgå från och med år 1916.

IV. Ang. sjöförvarsdepartementet.

Angående
understöd åt
underofficers-
korpralen A.
Johanssons
änka och
barn.
[31.]

29:o) I punkt 31 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att underofficerskorpralen *August Johanssons änka Johanna Fredrika Petersdotter* och makarnas minderåriga barn *Thyra Viktoria, Sigrid Hanna Augusta, Marit Sofia* och *Inez Elisabeth* må från allmänna indragningsstaten från och med år 1916 åtnjuta årliga understöd, änkan så länge hon i sitt nuvarande änkestånd förbliver samt vart och ett av nyssnämnda minderåriga barn intill uppnådd ålder av 15 år, till belopp och under villkor i övrigt, som finnas angivna i 4 § 3:o b) av förordningen den 18 juni 1909 angående ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

Utskottet, som i fråga om den i ärendet framlagda utredningen tillåter sig hänvisa till statsrådsprotokollet över sjöförvarsärenden den 3 december 1915 (10 h. t. sid. 57) hemställer,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må vinna riksdagens bifall.

Angående
pension åt
konservatorn
T. A. Bo-
ström.
[32.]

30:o) I punkt 32 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre konservatorn vid Vegaexpeditionen *Thomas Anton Boström* må under sin återstående livstid uppbära pension å allmänna indragningsstaten med 450 kronor årligen, att utgå från och med år 1916.

Den i ärendet framlagda utredningen återfinnes i det i nästföregående punkt åberopade statsrådsprotokollet (10 h. t. sid. 60).

Utskottet får, med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förvarande förslag, hemställa,

att riksdagen må medgiva, att förre konservatorn vid Vegaexpeditionen *Thomas Anton Boström* må under

sin återstående livstid uppbära pension å allmänna indragningsstaten med fyrahundra femtio kronor årligen, att utgå från och med år 1916.

31:o) I en inom andra kammaren väckt motion, nr 19, har herr *E. Söderberg* i Stockholm hemställt, »att riksdagen måtte medgiva, att förre 3:dje klass kustartilleristen Oskar Henrik Berg må, utöver det belopp av 100 kronor, som han åtnjuter från flottans pensionskassa, från allmänna indragningsstaten under sin återstående livstid uppbära ett årligt understöd av trehundra femtio kronor, att utgå från och med den 1 januari 1916».

*Angående
tilläggs-
pension åt förre
kustartille-
risten O. H.
Berg.*

Motion II: 19.

Till stöd för motionen har anförts följande:

»Under tjänsteutövning ombord å en ångkranpråm den 15 juli 1908 drabbades förre kustartilleristen vid Vaxholms kustartilleriregemente Oskar Henrik Berg av en svårartad olyckshändelse, som gjorde honom till invalid för livstiden, i det vänstra foten avsläts så att den hängde fast endast vid hälsenorna. Till följd därav måste foten jämte en del av underbenet amputeras. (Utredning härom återfinnes i Kungl. Maj:ts proposition nr 1, tionde huvudtiteln, till 1913 års riksdag.)

På grund av skadan erhöll Berg en årlig pension ur flottans pensionskassa av 100 kronor, från och med maj månad 1909.

Genom beslut av 1913 års riksdag tillerkändes Berg utöver detta belopp ett årligt understöd av 125 kronor, så att hans sammanlagda ersättning för närvarande utgår med 225 kronor årligen.

Detta belopp synes mig allt för litet som statens tillskott till vad Berg under sitt invalida tillstånd möjligtvis skall kunna förtjäna till sitt livsuppehälle. Till följd av sin invaliditet har Berg svårt att förskaffa sig arbete, och enligt egen uppgift har han under år 1914 varit arbetslös i över 6 månader och under 1915 omkring 5 månader. Han kan endast gå kortare sträckor, då smärtorna i det amputerade benet bliva svåra efter någon tids stödjande på detsamma.

Vid utskrivningen från sjukhuset på våren 1909 erhöll Berg konstgjord fot samt en sådan i reserv. Förutom att en dylik protes är dyrbar i underhåll, cirka 20—25 kronor om året, är anskaffningen av en sådan kostsam, då den går på minst 150 kronor. Till följd av sin fattigdom är Berg urständssatt att förskaffa sig någon ny, vilket nu är behövt, då de han erhöll 1909, äro förslitna. Härav framgår att hans invaliditet, därest han skall kunna förflytta sig, drager extra kostnader, vilka ytterligare reducera det blygsamma understödet från staten.

Berg var blott 20 år, då han i kronans tjänst drabbades av det olycksfall, som gjorde honom till invalid för livstiden. Detsamma har tagit honom hårt, och han verkar, redan vid 28 års ålder, nedbruten.»

Vid motionen äro fogade dels ett av vederbörande komminister den 11 sistlidna januari utfärdat frejdbetyg, utvisande att sadelmakaren Oskar Henrik Berg vore född den 5 maj 1888 samt åtnjöte medborgerligt

förtroende, dels ock ett av vederbörande roteman den 10 januari 1916 utfärdat intyg, varav inhämtas, att Berg saknade egna medel samt underhåll och vård av annan.

Utskottet.

Även utskottet finner det årliga understöd å tillhopa 225 kronor, som Berg för närvarande åtnjuter från statsverket, vara otillräckligt för hans uppehälle och anser sig utskottet, med hänsyn till de synnerligen ömmande omständigheter, som i detta fall föreligga, böra tillstyrka, att understödet höjes till det av motionären föreslagna beloppet. Enligt utskottets mening torde, då Berg redan åtnjuter pension från flottans pensionskassa till belopp av 100 kronor understödet från allmänna indragningsstaten böra bestämmas så, att detsamma jämte nyssnämnda pension uppgår till 450 kronor.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen i anledning av förevarande motion må medgiva, att förre 3:e klass kustartilleristen Oskar Henrik Berg må från och med den 1 januari 1916 från allmänna indragningsstaten under sin återstående livstid uppbära ett årligt understöd till så stort belopp, att detsamma jämte Berg tillkommande pension från flottans pensionskassa uppgår till fyrahundra femtio kronor.

V. Ang. civildepartementet.

Angående
tilläggs-
pension åt
skrivbiträdet
Hulda
Andrietta
Katarina
Ström.
[33.]

32:o) I punkt 33 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att skrivbiträdet *Hulda Andrietta Katarina Ström* må, under villkor att hon med 1915 års utgång från sin tjänst avgår, från och med januari 1916 under sin återstående livstid, utöver henne från anslaget till pensionering av civila tjänstinnehavare tillkommande pension av 960 kronor, tillika å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig tilläggs pension till belopp av 30 kronor.

Beträffande den i detta ärende förebragta utredningen får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet över civilärenden den 23 december 1915 (10 h. t. sid. 69).

Utskottet har icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning och hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att skrivbiträdet Hulda Andrietta Katarina Ström må, under villkor att hon med 1915 års utgång från sin tjänst avgår, från och med januari 1916 under sin återstående livstid, utöver henne från anslaget till pensionering av civila tjänstinnehavare tillkommande pension av 960 kronor, tillika å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig tilläggs-pension till belopp av trettio kronor.

33:o) I punkt 34 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre länsmannen i Uppvidinge härads övre distrikt inom Kronobergs län *Ernst Gustaf Rosengrén* må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av 600 kronor att utgå från och med den 1 september 1915.

Angående
pension åt
förre läns-
mannen *E. G.
Rosengrén.*
[34.]

Med hänsyn till vad i föregående punkt åberopade statsrådsprotokoll över civilärenden i detta ärende innehåller (10 h. t. sid. 71), får utskottet, med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning, hemställa,

att riksdagen må medgiva, att förre länsmannen i Uppvidinge härads övre distrikt inom Kronobergs län *Ernst Gustaf Rosengrén* må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av sexhundra kronor att utgå från och med den 1 september 1915.

34:o) I punkt 35 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att länsmannen *Eugén Theodor Nordenstam* må från och med månaden näst efter den, varunder avsked från tjänsten varder honom beviljat, under sin återstående livstid, utöver honom från anslaget till pensionering av civila tjänstinnehavare tillkommande pension av 1,200 kronor, tillika å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig fyllnadspension till belopp av 600 kronor.

Angående
fyllnads-
pension åt
länsmannen
*E. T. Norden-
stam.*
[35.]

Beträffande de till stöd för framställningen anförda skälen får utskottet hänvisa till förberörda statsrådsprotokoll över civilärenden den 23 december 1915 (10 h. t. sid. 74).

Då utskottet icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts föreliggande förslag, får utskottet hemställa,

att riksdagen må medgiva, att länsmannen Eugèn Theodor Nordenstam må från och med månaden näst efter den, varunder avsked från tjänsten varder honom beviljat, under sin återstående livstid, utöver honom från anslaget till pensionering av civila tjänstinnehavare tillkommande pension av 1,200 kronor, tillika å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig fyllnads-pension till belopp av sexhundra kronor.

Angående
pension
åt t. f. extra
provinsial-
läkaren
A. Ottoson.
[36.]

35:o) I punkt 36 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att tillförordnade extra provinsialläkaren *Anders Ottoson* må från och med den 1 januari 1916 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,500 kronor.

Den i ärendet förebragta utredningen återfinnes i det i närmast föregående punkter åberopade statsrådsprotokollet över civilärenden (10 h. t. sid. 75).

Utskottet, som icke funnit något att erinra mot ifrågavarande framställning, hemställer,

att riksdagen må medgiva, att tillförordnade extra provinsialläkaren *Anders Ottoson* må från och med den 1 januari 1916 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av ettusen femhundra kronor.

Angående
understöd åt
järnvägs-
arbetaren
J. Alin.
[37.]

36:o) I punkt 37 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre järnvägsarbetaren *Jonas Alin* må, utöver det honom av 1908 års riksdag tillerkända årliga understöd av 300 kronor, från och med år 1916 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära ett ytterligare årligt understöd av 150 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet tillåter sig utskottet hänvisa till det i föregående punkter åberopade statsrådsprotokollet över civilärenden den 23 december 1915 (10 h. t. sid. 78).

Även utskottet finner starka billighetsskäl föreligga för en höjning av det Alin förut beviljade understödet och anser sig med hänsyn här till böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må medgiva, att förre järnvägsarbetaren Jonas Alin må, utöver det honom av 1908 års riksdag tillerkända årliga understöd av 300 kronor, från och med år 1916 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära ett ytterligare årligt understöd av etthundrafemtio kronor.

37:o) I punkt 38 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att envar av nedannämnda vid vattenfallsstyrelsens arbeten anställda eller förut anställda personer, nämligen förre järnvägsarbetaren *Salomon Carlsson*, bergarbetaren *Johan Fredrik Karlsson*, smeden *Johan Edvard Johansson* och förre järnvägsarbetaren *Johannes Pettersson* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigats eller varder entledigad från sin anställning vid vattenfallsstyrelsens byggnadsarbeten — dock icke i något fall för tid före den 1 januari 1916 — under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta årlig pension till belopp av 300 kronor, under villkor emellertid att, därest pensionstagare framdeles skulle erhålla anställning mot avlöning av statsmedel, uppgående till ett för envar beräknat årligt medelinkomstbelopp av respektive 1,200 kronor för förman och yrkesarbetare samt 900 kronor för vanlig arbetare eller därutöver, pensionen skall, så länge sistnämnda anställning varar, upphöra att utgå samt att, vid sådan avlönings uppbärande i övrigt, pensionen skall minskas, så att densamma jämte avlöningen icke uppgår till högre belopp än nämnda medelinkomst.

Angående
pension åt
järnvägs-
arbetaren
S. Carlsson
m. fl.
[38.]

Utredningen i ärendet återfinnes i meranämnda statsrådsprotokoll över civilärenden den 23 december 1915 (10 h. t. sid. 83).

Med biträdande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag får utskottet hemställa,

att Kungl. Maj:ts framställning i ämnet må vinna riksdagens bifall.

VI. Ang. ecklesiastikdepartementet.

Angående
understöd åt
äldre be-
hövande, utan
pension av-
gångna folk-
skollärare.

[39.]

38:o) I punkt 39 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på proposition angående understöd åt äldre behövande, utan pension avgångna folkskollärare beräkna för ändamålet å allmänna indragningsstaten för år 1917 ett anslag av 4,200 kronor.

Över denna framställning kommer utskottet framdeles att avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

Angående
understöd åt
äldre be-
hövande, utan
understöd av-
gångna små-
skollärare.

[40.]

39:o) I punkt 40 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på proposition angående understöd åt äldre behövande, utan understöd från småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt avgångna småskollärare beräkna för ändamålet å allmänna indragningsstaten för år 1917 ett anslag av 25,000 kronor.

Över denna framställning kommer utskottet framdeles att avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

Angående
understöd åt
äldre be-
hövande, med
lägt under-
stöd avgångna
småskol-
lärare.

[41.]

40:o) I punkt 41 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på proposition angående understöd åt äldre behövande, med lägt understöd från småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt avgångna småskollärare beräkna för ändamålet å allmänna indragningsstaten för år 1917 ett anslag av 15,000 kronor.

Över denna framställning kommer utskottet framdeles att avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

Angående
pension åt
assistenten
G. Flink.

[42.]

41:o) I punkt 42 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att assistenten vid naturhistoriska riksmuseets mineralogiska avdelning *Gustaf Flink* må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin ifrågavarande befattning, under

sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension till belopp av 867 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 31 december 1915 (10 h. t. sid. 103).

Utskottet har icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning och hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att assistenten vid naturhistoriska riksmuseets mineralogiska avdelning Gustaf Flink må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin ifrågavarande befattning, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension till belopp av åttahundrasextiosju kronor.

42:o) I punkt 43 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att vaktmästaren vid högre allmänna läroverket i Kalmar *Johan Gottfrid Andersson* må, såsom ersättning för mistad avlöning i egenskap av vaktmästare vid indragna domkapitlet i Kalmar, från och med år 1916 under sin återstående livstid uppbära från allmänna indragningsstaten ett årligt belopp av 300 kronor, mot skyldighet för Andersson ej mindre att, därest styrelsen för Kalmar stifts enskilda änke- och pupillkassa anställer honom såsom vaktmästare hos kassan, utan ersättning från kassan biträda styrelsen i nämnda egenskap, så länge sådant av styrelsen påkallas, än även att, oberoende av vad i sådant avseende må åligga Andersson såsom vaktmästare vid allmänna läroverket, utan särskild ersättning lämna vaktmästarbiträde åt den genom nådigt brev den 10 december 1915 vid läroverket inrättade delegationen för förvaltning av vissa av domkapitlet förut förvaltade fonder.

Statsrådsprotokollet innehåller i detta ärende följande anförande av departementschefen:

»Sedan Kungl. Maj:t den 24 oktober 1913 uppdragit åt biskopen i Växjö stift N. J. O. H. Lindström att tillsammans med vissa andra personer avgiva yttrande och förslag dels angående tidpunkten, då den beslutade sammanslagningen av Växjö och Kalmar stift skulle äga rum, dels ock beträffande de övergångsbestämmelser och övriga föreskrifter, som i anledning av sammanslagningen kunde erfordras, avgåvo de sålunda utsedda personerna den 20 december 1913 det äskade yttrandet, varvid

*Angående
ersättning åt
vaktmästaren
J. G. Anders-
son för mistad
avlöning.
[43.]*

*Departements-
chefen.*

de tillika överlämnade en till dem ställd skrift från vaktmästaren vid domkapitlet i Kalmar Johan Gottfrid Andersson.

Efter det yttranden över kommitterades förslag inhämtats från vederbörande myndigheter samt åtskilliga framställningar i ämnet inkommit, förordnade Kungl. Maj:t genom nådig kungörelse den 30 juni 1915, att sammanslagningen av Växjö och Kalmar stift skulle äga rum den 1 augusti 1915 samt att i följd därav domkapitlet i Växjö skulle från och med sistnämnda dag övertaga de funktioner, som dittills tillkommit domkapitlet i Kalmar. Intill utgången av år 1915 skulle emellertid tills vidare dels vissa ärenden rörande det gamla Kalmar stift fortfarande handläggas av domkapitlet i Kalmar, dels ock de kassor och fonder, vilka vid tiden för stiftssammanslagningen stodo under domkapitlets i Kalmar förvaltning, bibehållas under samma domkapitels förvaltning.

I förberörda skrift hade Andersson, som tillika innehar anställning såsom vaktmästare vid högre allmänna läroverket i Kalmar, anhållit, att kommitterade ville göra framställning därom, att han, i händelse av Kalmar stifts indragning, måtte för framtiden få behålla den avlöning av 450 kronor om året, han uppbure som vaktmästare vid Kalmar domkapitel. Kommitterade hemställde om utverkande åt Andersson av den begärda förmånen, dock mot skyldighet för honom att bestrida vaktmästargöromålen vid en av kommitterade föreslagen 'konsistorieförvaltning i Kalmar'. Kammarkollegium och statskontoret, som den 17 december 1914 avgåvo gemensamt underdånigt utlåtande över kommitterades förslag rörande stiftssammanslagningen, uttalade därvid den meningen, att det årliga belopp, som kunde komma att tillerkännas Andersson, ej borde sättas högre än till 300 kronor.

Nu har Andersson i en till Kungl. Maj:t ställd skrivelse anhållit att från och med år 1916 få årligen uppbära det förut av honom begärda beloppet 450 kronor, mot skyldighet att även framdeles biträda vid vården av de utav domkapitlet i Kalmar förvaltrade kassor och fonder, vilka antingen överflyttats till styrelsen för Kalmar stifts enskilda änke- och pupillkassa eller, enligt vad som föreslagits, kunde komma att förvaltas av lärarkollegiet vid högre allmänna läroverket i Kalmar eller en delegation därav. Till stöd för ansökningen har Andersson anfört:

Om Andersson, då platsen som vaktmästare vid Kalmar domkapitel var ledig och av honom med flera hos domkapitlet söktes, haft någon vetskap om att denna sysselsättning om någon tid, som nu genom statsmakternas beslut blivit fallet, skulle

upphöra och att Andersson sålunda utan vidare och utan eget förvällande skulle bli berövad denna sysselsättning och därmed förenade inkomster, hade han icke sökt platsen, allrahelst som han vid Kalmar poliskår haft fast anställning och även säker utsikt att där erhålla befordran. Andersson ville även framhålla, att för det arbete och de fordringar, som varit och vore förenade med platsens skötande, den avlöning, som därför utgått, varit långt ifrån skälig ersättning. Men som vaktmästarbefattningarna vid Kalmar domkapitel och högre allmänna läroverket i Kalmar varit förenade, hade Andersson för berörda ersättning kunnat sköta vaktmästarplatsen vid Kalmar domkapitel; och om denna inkomst nu framtogs honom, sade det sig självt, vilket ekonomiskt trångmål detta skulle medföra för en person i hans ställning, då hans existens därav under den gångna tiden till stor del varit beroende. Andersson ginge i alla fall miste om den lilla årliga inkomst, han uppburit för renskrivning åt domkapitlet.

Av ansökningen bilagda handlingar inhämtas, att Andersson, som är född den 16 mars 1867, den 1 juli 1898 tillträdde befattningen som vaktmästare vid domkapitlet i Kalmar och därefter i sådan egenskap oavbrutet tjänstgjort; och har han av domkapitlet för sin tjänstgöring erhållit mycket goda vitsord. I ärendet har vidare blivit upplyst, att Andersson såsom vaktmästare vid högre allmänna läroverket i Kalmar åtnjuter en årlig avlöning av 1,200 kronor jämte fri bostad.

Över ifrågavarande ansökning, som av domkapitlet i Kalmar överlämnats till Kungl. Maj:t med eget, den 22 september 1915 dagtecknat utlåtande, däri domkapitlet förmått sig icke kunna annat än livligt tillstyrka ansökningen, har vidare statskontoret den 9 oktober 1915 avgivit infordrat yttrande och därvid anført:

Det ville synas statskontoret billigt, att någon ersättning bereddtes Andersson, när han inom kort till följd av sammanslagningen av Växjö och Kalmar stift ginge i mistning av sin avlöning såsom vaktmästare hos domkapitlet i Kalmar. Beträffande ersättningsbeloppet funne statskontoret icke anledning att nu frångå den mening, som i sådant avseende uttalats av kammarkollegium och statskontoret i gemensamt utlåtande den 17 december 1914, och ville statskontoret sålunda förorda ett årligt belopp av 300 kronor att utgå från allmänna indragningsstaten från och med ingången av år 1916, vid vilken tidpunkt domkapitlet i Kalmar enligt nädiga kungörelsen den 30 juni 1915 skulle avsluta sin verksamhet.

Vad anginge förslaget att såsom villkor uppställa skyldighet för Andersson att såsom vaktmästare biträda dels styrelsen för Kalmar stifts enskilda änke- och pupillkassa, dels ock lärarkollegiet vid högre allmänna läroverket i Kalmar vid den framtida förvaltningen av vissa, utav domkapitlet i Kalmar omhänderthavda kassor och fonder, ville statskontoret endast framhålla, att nämnda styrelse torde äga besluta rörande anställande av vaktmästarbiträde hos styrelsen samt att Andersson redan i sin egenskap av vaktmästare vid läroverket i Kalmar torde vara skyldig

tillhandagå med biträde vid förvaltningen av de under lärarkollegiets vård ställda fonder. På grund av dessa omständigheter syntes villkoren böra i någon mån omformuleras.

Då Andersson, efter att i över 17 år hava bestritt vaktmästargöromålen vid domkapitlet i Kalmar, vid dess indragning med utgången av år 1915 gått förlustig den med vaktmästarbefattningen förenade avlöningen, anser jag, i likhet med i ärendet hörda myndigheter, att någon ersättning härför bör beredas honom. Det belopp av 300 kronor om året, som kammarkollegium och statskontoret i sådant avseende föreslagit, finner jag skäligt.

Be-träffande den framtida förvaltningen av de utav domkapitlet i Kalmar omhänderhavda kassor och fonder, vid vilkas vård Andersson, enligt vad som föreslagits, även efter Kalmar domkapitels upphörande skulle biträda, har Kungl. Maj:t den 10 december 1915 meddelat beslut av innehåll, att 30 av dessa fonder skola från och med år 1916 ställas under förvaltning av en delegation, vars flesta ledamöter skola vara ämneslärare vid högre allmänna läroverket i Kalmar, samt att styrelsen för Kalmar stifts enskilda änke- och pupillkassa skall från samma tid övertaga förvaltningen av fem andra utav de här ifrågakvarande fonderna. Det har blivit upplyst, att nämnda styrelse den 6 maj 1915 från domkapitlet övertagit förvaltningen av själva kassan med därtill hörande fonder.

Vad nu angår förslaget att Andersson, mot det att visst belopp tillerkännes honom från statsverket, skulle vara skyldig att såsom vaktmästare biträda jämväl styrelsen för en enskild inrättning, Kalmar stifts enskilda änke- och pupillkassa, kan ju tvekan om lämpligheten härav råda, men då de tillgångar, kassans styrelse fatt till sig överlämnade, förut stått under förvaltning av offentlig myndighet, nämligen Kalmar domkapitel, och sålunda hittills varit åtminstone i viss grad att anse såsom allmänna medel, har jag ej velat motsätta mig förslaget.»

Motion 1:8.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft en inom första kammaren av herr *P. Valerius Olsson* jämte två andra av kammarens ledamöter väckt motion nr 8, däri hemställt, »att vaktmästaren vid högre allmänna läroverket i Kalmar Johan Gottfrid Andersson må, såsom ersättning för mistad avlöning i egenskap av vaktmästare vid indragna domkapitlet i Kalmar från och med år 1916 under sin återstående livstid uppbära från allmänna indragningsstaten ett årligt belopp av 450 kronor, mot skyldighet för Andersson ej mindre att därest styrelsen för Kalmar stifts enskilda änke- och pupillkassa anställer honom

såsom vaktmästare hos kassan, utan ersättning från kassan biträda styrelsen i nämnda egenskap, så länge sådant av styrelsen påkallas, än även att, oberoende av vad i sådant avseende må åligga Andersson såsom vaktmästare vid allmänna läroverket, utan särskild ersättning lämna vaktmästarbiträde åt den genom nådigt brev den 10 december 1915 vid läroverket inrättade delegationen för förvaltning av vissa av domkapitlet förut förvaltrade fonder.»

Till stöd för motionen har anförts följande:

»Från och med den 1 juli 1898 har befattningen såsom vaktmästare vid högre allmänna läroverket i Kalmar med en årlig avlöning av 1,200 kronor och fri bostad samt enahanda befattning vid Kalmar domkapitel med en årlig avlöning av 450 kronor innehafts av vaktmästaren J. G. Andersson. Andersson, som förut med utmärkta vitsord tjänstgjort 4 år vid K. Svea artilleriregemente och med liknande vitsord omkring 8 år vid Kalmar stads poliskår, därav någon tid som överkonstapel, sökte och mottog ifrågavarande vaktmästarbefattningar, som plägat vara med varandra förenade, i den fasta övertygelsen, att, då han lämnade en befattning, som tillförsäkrade honom säker bärning i kommunens tjänst, för att övergå till stats-tjänst, han med visshet kunde påräkna, att honom i denna senare tjänst tillförsäkrade löneförmåner icke skulle utan hans eget förvållande honom berövas. Emellertid bestämdes genom kungl. brev den 30 juni 1915, att statsmakternas, efter det Andersson anställdts såsom vaktmästare vid Kalmar domkapitel, fattade beslut om sammanslagning av Växjö och Kalmar stift och därmed upphörande av domkapitlets i Kalmar funktioner skulle vara till fullo genomfört vid 1915 års utgång. Kommitterade, som fått åt sig uppdraget att avgiva yttrande och förslag bland annat beträffande de övergångsbestämmelser, som i anledning av stiftssammanslagningen kunde erfordras, hade i anslutning till en av Andersson hos dem gjord framställning hemställt, att Andersson måtte fortfarande mot vissa skyldigheter få behålla den avlöning av 450 kronor om året han uppbure såsom vaktmästare hos Kalmar domkapitel. Häremot hade kammarkollegium och statskontoret uttalat den meningen, att det årliga belopp, som kunde komma att tillerkännas Andersson, ej borde sättas högre än till 300 kronor. Hos Kungl. Maj:t har emellertid Andersson anhållit, att från och med 1916 få årligen uppbära det av honom förut begärda beloppet eller 450 kronor, vilken ansökan av domkapitlet i Kalmar livligt tillstyrkts, men av statskontoret endast i så måtto tillstyrkts, att detta fortfarande förordat ett årligt ersättningsbelopp av 300 kronor, och har Kungl. Maj:t i anslutning härtill under riksstatens tionde huvudtitel å allmänna indragningsstaten föreslagit riksdagen medgiva, att Andersson mot vissa skyldigheter må såsom ersättning för mistad avlöning från och med år 1916 uppbära ett årligt belopp av 300 kronor.»

Då statsmakterna genom beslutet om sammanslagningen av Växjö och Kalmar stift och därav följande indragning av domkapitlet i Kalmar för visso icke avsett att i statens tjänst anställda personer skulle såsom en följd av nämnda sammanslagning berövas några dem tillförsäkrade och av dem innehavda löneförmåner, då därtill komme, att Anderssons avlöning såsom vaktmästare vid Kalmar domkapitel varit synnerligen

ringa i jämförelse med det med befattningen förenade arbetet, då Andersson dessutom i följd av samma indragning gått förlustig den extra inkomst han kunnat bereda sig såsom skrivbiträde å domkapitels-expeditionen och han i sin ställning såsom läroverksvaktmästare icke vore i tillfälle förskaffa sig annan extra inkomst samt han dessutom för sin existens vore synnerligen beroende av att han allt fortfarande finge åtnjuta till fullo den avlöning han såsom anställd i statens tjänst en gång blivit tillförsäkrad samt med hänsyn till hans mångåriga i allo väl vitsordade tjänstgöring, hade motionären framställt ifrågavarande förslag.

Utskottet.

Även utskottet anser, att Andersson, som under en längre tid bestritt vaktmästargöromålen vid domkapitlet i Kalmar, då han med domkapitlets indragning gått förlustig den med vaktmästarebefattningen förenade avlöningen, härför bör beredas någon ersättning. Enligt vad av handlingarna framgår, hava kammarkollegium och statskontoret i sådant avseende föreslagit ett belopp av 300 kronor årligen, vilket jämväl upptagits av Kungl. Maj:t i propositionen, och då utskottet för sin del anser detta belopp skäligt, saknar utskottet anledning att ifrågasätta någon förändring i Kungl. Maj:ts förslag, mot vilket utskottet ej heller i övrigt har något att erinra. Utskottet har alltså icke kunnat biträda motionärernas framställning.

Åberopande vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen, med avslag å förevarande motion I: 8, må bifalla Kungl. Maj:ts framställning i ämnet och således medgiva, att vaktmästaren vid högre allmänna läroverket i Kalmar Johan Gottfrid Andersson må, såsom ersättning för mistad avlöning i egenskap av vaktmästare vid indragna domkapitlet i Kalmar, från och med år 1916 under sin återstående livstid uppbära från allmänna indragningsstaten ett årligt belopp av trehundra kronor, mot skyldighet för Andersson ej mindre att, därest styrelsen för Kalmar stifts enskilda änke- och pupillkassa anställer honom såsom vaktmästare hos kassan, utan ersättning från kassan biträda styrelsen i nämnda egenskap, så länge sådant av styrelsen påkallas, än även att, oberoende av vad i sådant avseende må åligga Andersson såsom vaktmästare vid allmänna läroverket, utan särskild ersättning lämna vaktmästarebiträde åt den genom kungl.

brev den 10 december 1915 vid läroverket inrättade delegationen för förvaltning av vissa av domkapitlet förut förvaltade fonder.

43:o) I punkt 44 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen dels medgiva, att för medicine doktorn *Carl Gustaf Abrahamson Forssell* må vid karolinska mediko-kirurgiska institutet med ingången av år 1917 inrättas en personlig professur i medicinsk radiologi med de åligganden för Forssell såsom innehavare av omförmälda professur, som av Kungl. Maj:t efter förslag av vederbörande bestämmas, samt med skyldighet för Forssell såväl att i tillämpliga delar vara underkastad de för professorer vid nämnda institut i allmänhet för åtnjutande av nu gällande avlöningsförmåner stadgade villkoren och bestämmelserna som ock att vid den ålder, då annan professor vid institutet är skyldig att avgå från tjänsten, mot åtnjutande av pension, beräknad efter samma grunder, som stadgats beträffande övriga professorer därstädes, frånträda sin ifrågavarande professur,

Angående
personlig
professur för
medicine dok-
torn C. G. A.
Forssell.

[44.]

dels ock för berörda ändamål å allmänna indragningsstaten till årlig avlöning åt Forssell anvisa ett belopp av 7,200 kronor, därav 4,700 kronor lön och 2,500 kronor tjänstgöringspenningar, jämte ett ålderstillägg å 600 kronor efter fem års tjänstgöring.

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 31 december 1915 (10 h. t. sid. 110).

Med hänsyn till den i detta ärende förebragta utredningen får utskottet tillstyrka bifall till föreliggande förslag.

Utskottet hemställer alltså,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må av riksdagen bifallas.

44:o) I punkt 45 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att vaktmästaren och städerskan vid samskolan i Askersund *Anna Matilda Pettersson* må från och med månaden näst efter den, i vilken hon entledigas från sin anställning vid skolan, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension till belopp av 300 kronor.

Angående
pension åt
vaktmästaren
och städerskan
Anna Matilda
Pettersson.

[45.]

Utskottet, som beträffande utredningen i ärendet hänvisar till statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 31 december 1915 (10 h. t.

sid. 116), har icke funnit något att erinra mot Kungl. Maj:ts ifrågasvarande framställning och hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att vaktmästaren och städerskan vid samskolan i Askersund Anna Matilda Pettersson må från och med månaden näst efter den, i vilken hon entledigas från sin anställning vid skolan, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension till belopp av trehundra kronor.

Angående
pension åt
vaktmästaren
K. L. Almén.
[46.]

45:o) I punkt 46 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att vaktmästaren vid realskolan i Söderhamn Karl Leonard Almén må från och med månaden näst efter den, i vilken han entledigas från sin anställning vid skolan, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension till belopp av 400 kronor.

Till statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 31 december 1915 har departementschefen i ärendet anfört följande:

Departements-
chefen.

»I en till Kungl. Maj:t ställd, till läroverksöverstyrelsen ingiven skrivelse har rektor vid realskolan i Söderhamn anhållit, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen att bevilja skolans vaktmästare Karl Leonard Almén en årlig pension till belopp av 600 kronor eller eljest det belopp, som kunde finnas skäligt, att utgå från och med året näst efter det, då Almén erhöle avsked från sin tjänst.

Vid skrivelsen var fogat frejdbetyg, utvisande att Almén är född den 15 augusti 1845. Enligt ett skrivelsen bilagt läkarbetyg lider Almén av kroniska reumatiska smärtor och nedsatta kroppskrafter, varigenom han är oförmögen att för framtiden försörja sig själv. Beträffande Alméns tjänstgöring innehåller rektors skrivelse, att Almén sedan hösten 1875 innehaft sin tjänst samt att han skött denna med utmärkt nit, redlighet, villighet och punktlighet.

Av en bland handlingarna befintlig, av rektor uppgjord tablå över Alméns avlöningsförmåner under hans anställning vid läroverket framgår, att dessa från och med år 1910 utgjort 920 kronor årligen jämte bostad, lyse och bränsle.

Läroverksöverstyrelsen, som med underdånigt yttrande den 7 oktober 1915 till Kungl. Maj:t överlämnat handlingarna i ärendet, har därvid anfört följande:

I överensstämmelse med vad i åtskilliga fall ägt rum syntes pension även för Almén böra beviljas. Beträffande det eventuella beloppet av pensionen erinrade överstyrelsen om sitt under nästföregående punkt omförmälda förslag angående läroverksvaktmästares pensionering m. m. För nu i tjänst varande vaktmästare av den pensionsklass, sökanden skulle hava tillhört, beräknades, att den av statsmedel utgående delen av den pension, som skulle tillfalla dem efter uppnådda 65 levnadsår och 30 tjänstår, skulle beträffande samtliga tjänstinnehavare utom de yngsta årsklasserna utgöra 350 kronor.

I föreliggande fall hade av läroverkets rektor ifrågasatts ett belopp av 600 kronor årligen, således ett högre belopp än det av överstyrelsen för ett fall sådant som detta föreslagna. Jämväl överstyrelsen skulle för sin del ansett önskvärt, att ett något större belopp bleve beviljat, särskilt med hänsyn därtill, att den av överstyrelsen föreslagna statspensionen enligt överstyrelsens förslag skulle komma att i regel utfyllas av pension, som blivit beredd genom bidrag av pensionstagaren själv och av vederbörande läroverk, något som i detta fall icke kunnat äga rum dels på grund av sökandens höga ålder, dels på grund därav att någon reglering av läroverksvaktmästarnas pensionsförhållanden ännu icke blivit genomförd. Vid de tillfällen, då riksdagen förut tillerkänt pension åt vaktmästare vid allmänt läroverk, hade visserligen i fråga om vaktmästare vid högre läroverk av detta slag pensionsbeloppet i regel bestämts till 500 kronor, men vid de få tillfällen, då vaktmästare vid realskola erhållit pension av riksdagen, hade beviljats ett pensionsbelopp av 400 kronor årligen. Under sådana förhållanden torde även i detta fall sistnämnda belopp böra föreslås.

På grund av vad sålunda anförts hemställde överstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Almén finge uppbära pension av statsmedel till ett belopp av 400 kronor årligen.

På grund av nädig remiss har statskontoret den 18 oktober 1915 yttrat sig i ämnet. Statskontoret har tillstyrkt framställning om pension åt Almén med det av läroverksöverstyrelsen föreslagna beloppet.

Såsom läroverksöverstyrelsen framhållit äro läroverksvaktmästarnas pensionsförhållanden icke allmänt reglerade. Jag erinrar i detta avseende om vad jag anført under punkten 139.

Den föreliggande framställningen anser jag på grund av vad som upplysts rörande Alméns tjänstgöring, ålder och hälsotillstånd vara väl grundad. Beträffande pensionsbeloppet ansluter jag mig till läroverksöverstyrelsens av statskontoret biträdda mening. Enligt vad infordrade handlingar utvisa, är Almén gift, men hans hustru är till följd av ålder (hon är född år 1843) och sjuklighet ur stånd att bidra till makarnas uppehälle. Genom det föreslagna pensionsbeloppet, vilket svårigen torde kunna bereda två personer annat än en ytterst knapp försörjning, torde Almén icke vara utesluten från rätt till understöd enligt den s. k. allmänna pensionsförsäkringslagen. Det understöd, varav Almén på grund av nämnda lag kan tänkas komma i åtnjutande, bliver i allt fall jämförelsevis obetydligt.»

I sammanhang härmed har utskottet till behandling förehåft en inom andra kammaren av herr *E. Lindley* väckt motion nr 20, vari motionären anförde följande:

»I Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående statsverkets tillstånd och behov har vid regleringen av utgifterna under tionde huvudtiteln (punkt 46) Kungl. Maj:t föreslagit, på grund av därom gjord framställning från rektor vid realskolan i Söderhamn, en pension åt vaktmästaren vid nämnda skola Karl Leonard Almén, att utgå med ett årligt belopp av 400 kronor från och med månaden näst efter den, i vilken Almén erhöles avsked från sin tjänst.

Utan bifogade handlingar framgår, att Almén den 15 augusti d. å. uppnår en ålder av 71 år samt att han allt sedan 1875 eller i 41 år innehaft sin tjänst, den han med utmärkt nit, redlighet, villighet och punktlighet skött. Vidare framgår av handlingarna i fråga, att rektor i sin pensionsansökan anhållit om pensionsbeloppets fixerande till 600 kronor årligen, men att på grund av läroverksöverstyrelsens underdåniga yttrande den 7 oktober 1915 Kungl. Maj:t föreslagit en pension av 400 kronor årligen.

Utan att ingå på någon kritik av vad läroverksöverstyrelsen i sitt yttrande sagt angående våra läroverksvaktmästares pensionsförhållanden synes det dock undertecknad något oriktigt att, då över huvud taget riksdagen ansett sig böra lämna pension åt dessa uttjänade vaktmästare, dessa pensioner skola utgå med olika belopp beroende på om sökanden varit vaktmästare vid högre allmänt läroverk eller endast vid realskola; svårigheten att på gamla dar slå sig fram, eller rättare sagt hålla sig uppe, torde väl vara lika stor för bådaddera och givetvis störst för den som under sin tjänstetid åtnjutit den lägsta lönen.

Men, fränsett denna principiella skiljaktighet i fråga om dessa pensionärs föregående, synes det undertecknad, som har personlig kännedom om Almén och hans hälsotillstånd, rent av ofattbart, huru denne under de tider, som nu äro rådande, skall kunna dra sig fram och försörja sin familj på ett så knappt tillmätt pensionsbelopp.»

Härjämte erinras i motionen, att riksdagen år 1914 åt vaktmästaren vid högre allmänna läroverket i Malmö Bengt Holmqvist samt år 1915 åt vaktmästaren vid högre allmänna läroverket i Gävle Clas Olof Asplund beviljat pensioner å 500 kronor årligen; och hemställer motionären förty, att pensionen till Almén måtte höjas med 100 kronor till 500 kronor årligen.

Utskottet.

Med hänsyn till Alméns höga ålder och den särdeles långa tid, omkring 41 år, som han innehaft sin tjänst och då enligt vad upplyst blivit Almén är sjuklig, synes utskottet icke något vara att erinra mot att pensionen bestämmes i enlighet med vad motionären föreslagit eller till 500 kronor om året.

På grund av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förvarande framställning och med bifall till den i ämnet

väckta motionen, må medgiva, att vaktmästaren vid real-skolan i Söderhamn Karl Leonard Almén må från och med månaden näst efter den, i vilken han entledigas från sin anställning vid skolan, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension till belopp av femhundra kronor.

46:o) I punkt 47 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att eldaren vid högre allmänna läroverket i Halmstad *Johannes Persson* må från och med månaden näst efter den, i vilken han entledigas från sin anställning vid läroverket, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension till belopp av 500 kronor.

Angående
pension åt
eldaren
J. Persson.
[47.]

Beträffande utredningen i ärendet hänvisar utskottet till meranämnda statsrådsprotokoll över ecklesiastikärenden den 31 december 1915 (10 h. t. sid. 120).

Utskottet, som icke funnit något att erinra mot ifrågavarande framställning, hemställer,

att riksdagen må medgiva, att eldaren vid högre allmänna läroverket i Halmstad *Johannes Persson* må från och med månaden näst efter den, i vilken han entledigas från sin anställning vid läroverket, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension till belopp av femhundra kronor.

47:o) I punkt 48 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att rektorn vid folkskoleseminariet i Växjö *Carl Olof Arcadius* må, därest han med utgången av juli 1916 avgår från rektorstjänsten, från och med den 1 augusti 1916 under sin återstående livstid uppbära utöver den pension, vartill han enligt gällande bestämmelser är berättigad, en tilläggs-pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 640 kronor årligen.

Angående
tilläggs-
pension åt
rektorn
C. O. Arcadius.
[48.]

Utredningen i ärendet återfinnes i det i föregående punkt omförmälda statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden (10 h. t. sid. 122).

Med hänsyn till vad departementschefen i detta ärende anförte och åberopat, hemställer utskottet,

Bihang till riksdagens protokoll 1916. 8 saml. 12 häft. (Nr 17.)

att riksdagen må medgiva, att rektorn vid folkskoleseminariet i Växjö Carl Olof Arcadius må, därest han med utgången av juli 1916 avgår från rektorstjänsten, från och med den 1 augusti 1916 under sin återstående livstid uppbära utöver den pension, var till han enligt gällande bestämmelser är berättigad, en tilläggspension från allmänna indragningsstaten till belopp av sexhundrafyrtio kronor årligen.

Angående
pension åt
specialläraren
R. L. Hag-
lund.
[49.]

48:o) I punkt 49 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att specialläraren i frihandsteckning vid tekniska högskolan *Robert Ludvig Haglund* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin befattning, under sin återstående livstid åtnjuta å allmänna indragningsstaten en årlig pension av 1,400 kronor.

Utskottet, som beträffande utredningen i ärendet hänvisar till statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 31 december 1915 (10 h. t. sid. 131), har icke funnit något att erinra mot Kungl. Maj:ts ifrågasvarande framställning och hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att specialläraren i frihandsteckning vid tekniska högskolan *Robert Ludvig Haglund* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin befattning, under sin återstående livstid åtnjuta å allmänna indragningsstaten en årlig pension av ettusen fyrahundra kronor.

Angående
pension åt
verkmästaren
C. Nordendahl.
[50.]

49:o) I punkt 50 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att verkmästaren vid tekniska elementarskolan i Borås *Carl Nordendahl* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från verkmästarbefattningen, under sin återstående livstid uppbära å allmänns indragningsstaten en årlig pension av 1,670 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet hänvisar utskottet till statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 31 december 1915 (10 h. t. sid. 132).

Utskottet, som icke funnit något att erinra mot Kungl. Maj:ts ifrågasvarande förslag, hemställer,

att riksdagen må medgiva, att verkmästaren vid tekniska elementarskolan i Borås Carl Nordendahl må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från verkmästarbefattningen, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension av ettusen sexhundrasjuttio kronor.

50:o) I punkt 51 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att maskinisten vid institutet och förskolan för blindas å Tomtebodas Carl Johan Persson må från och med månaden näst efter den, under vilken han avgår från sin befattning, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension av 1,300 kronor.

Angående
pension åt
maskinisten
C. J. Persson.
[51.]

Till statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 31 december 1915 har departementschefen anfört följande:

»Direktionen över institutet och förskolan för blindas å Tomtebodas har i särskilda skrivelser den 14 juni 1910 och den 11 juni 1914 hos Kungl. Maj:t hemställt, att framställning måtte avlåtas till riksdagen om beredande av pension åt maskinisten vid institutet och förskolan Carl Johan Persson. Dessa direktionens ansökningar hava enligt beslut den 23 december 1910 och den 17 december 1914 icke föranlett någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

Departements-
chefen.

Nu har direktionen ånyo i skrivelse den 2 september 1915 gjort framställning i samma ärende och därvid anhållit, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen att bevilja en årlig pension åt Persson till belopp av 1,600 kronor att utgå från och med månaden näst efter den, under vilken hans tjänst vid institutet och förskolan upphörde.

Innan jag närmare ingår på detta ärende, torde jag böra nämna, att ifrågavarande befattning icke är uppförd på institutets och förskolans stat, utan har Perssons avlöning bestritts från det i nämnda stat ingående anslaget till vårdare och tjänstepersonal.

I sin nu ingivna skrivelse har direktionen i ärendet anfört följande:

Carl Johan Persson, född den 14 november 1853, hade sedan den 15 augusti 1888 oavbrutet varit anställd som maskinist vid blindanstalten å Tomteboda, och hade han dessförinnan mer än sju år varit i flottans tjänst. Han hade sålunda för närvarande mer än 34 års sammanlagd statstjänst och vore den 14 november 1915 62 år gammal. Perssons tjänst vid blindinstitutet hade omfattat skötseln av därstädes anordnade ångpannor för värmeledning och kokning samt omsikt av de förbelysning, vattenledning och avlopp befintliga ledningar och kranar inom byggnaderna

vid Tomtebodas. Det vitsord för punktlighet och noggrannhet i förening med stor sakkunskap, som direktionen i sina föregående framställningar om pension åt Persson lämnat honom för hans utförande av sina åligganden, hade han alltjämt visat sig väl förtjäna, och ville direktionen ånyo erinra därom, att Persson vid många tillfällen genom sin påpasslighet och sina praktiska anordningar samt genom det utmärkta och av fackmän vid besiktningar väl vitsordade sätt, varpå han skött angpannorna, besparat institutet avsevärda utgifter för reparationer och andra kostnader.

Ett bilagt, av institutets läkare O. Gibson avgivet läkarbetyg utvisade, att Persson lede av arterioscleros, att han för närvarande på grund av tilltagande arbetsoförmåga och andnöd endast med svårighet kunde utföra sitt arbete och att han inom kort tid säkerligen bleve oförmögen därtill. Vid sådant förhållande hade direktionen, under förmenande att det måste anses förenligt med statens värdighet att på något sätt sörja för Perssons återstående livstid, efter det han en gång lämnat sin tjänst vid institutet, funnit sig böra ånyo hos Kungl. Maj:t anmäla Persson till erhållande under hans återstående livstid av en årlig pension å allmänna indragningsstaten.

Persson åtnjöt för närvarande i lön 2,000 kronor jämte fri bostad med värme. Det syntes direktionen skäligt, att pensionsbeloppet, såsom direktionen förut föreslagit i överensstämmelse med den beräkningsgrund, som 1906 års riksdag tillämpat vid beviljande av pension åt kokerskan vid institutet Rosendahl, utginge med 80 procent av den kontanta delen av lönen eller 1,600 kronor.

Perssons löneförmåner torde vid jämförelse med motsvarande befattningshavares lönevillkor på andra håll icke kunna anses ovanligt höga. Så upptoges, enligt uppgift, i lönestaten vid Sätters sanatorium för förste maskinisten en sammanlagd slutlön å 2,180 kronor jämte bostad och värme; vid Rosenlunds alderdomshem i Stockholm utgjorde maskinistens kontanta slutlön 2,040 kronor, vartill komme bostad och värme, och vid Stockholms kommuns olika sjukhus, allmänna försörjningsinrättning och arbetsinrättning uppginge förste maskinists kontanta slutlön till 2,600 kronor, vartill komme bostad och värme, eventuellt även lyse och planteringsland.

Vid direktionens skrivelse voro fogade en till direktionen av Persson ingiven framställning i ämnet, frejdbetyg för Persson, betyg över av honom bestridd tjänstgöring såsom eldare och maskinist vid flottans station i Stockholm samt ett läkarbetyg av följande lydelse:

Att maskinisten vid Tomtebodas blindinstitut Carl Johan Persson, född den 14.11.1853, lider av arterioscleros, att han f. n. på grund av tilltagande arbetsoförmåga och andnöd endast med svårighet kan utföra sitt arbete och att han inom kort tid säkerligen blir oförmögen därtill, intygas härmed.

Stockholm den 1.9.1915.

Oscar Gibson.
Leg. läkare.

På grund av remiss hava underdåniga utlåtanden i ärendet avgivits den 30 september 1915 av folkskolöverstyrelsen och den 12 november 1915 av statskontoret.

Folkskolöverstyrelsen yttrar bland annat:

I likhet med blindinstitutets direktion funne överstyrelsen det önskvärt, att pension av statsmedel bereddades Persson och att den tilldelades honom så snart som möjligt, då han enligt läkares utsago till följd av sin sjuklighet inom kort vore oförmögen att sköta sin tjänst.

Vad anginge storleken av den pension, som borde tillkomma Persson, torde denna lämpligen kunna beräknas efter enahanda grunder, som av 1915 års riksdag följts vid bestämmandet av pension åt en annan befattningshavare vid samma inrättning, nämligen husmodern därstädes Anna Gustava Jensina Munck. I anledning av Kungl. Maj:ts framställning och en i ämnet väckt motion hade riksdagen då medgivit, att vid beräkning av pensionsbeloppet åt Anna Munck finge medräknas hennes hela kontanta lön samt värdet av samtliga in natura utgående förmåner, däri även inberäknat värdet av fri bostad jämte värme.

Beträffande det belopp, vartill den av Persson bebodda lägenheten om två rum och kök med fri värme borde uppskattas, hade överstyrelsen från institutets rektor inhämtat, att värdet av nämnda förmån av vederbörande myndighet efter besvär av Persson över taxering nedsatts från 330 kronor till 250 kronor. Då Persson sålunda haft att erlägga skatt efter sistnämnda belopp, syntes också Perssons förmån av fri bostad med värme böra i avseende å pensionens bestämmande upptagas till samma belopp. På grund härav utgjorde Perssons samtliga för pension beräkneliga löneförmåner 2,250 kronor. Som Persson varit anställd i statens tjänst under tillhopa mer än 34 år eller i det närmaste det antal år, som fordrades för erhållande av hel pension enligt civila pensionslagen, syntes pensionen böra bestämmas till $\frac{2}{3}$ av Perssons ovannämnda löneförmåner eller till 1,500 kronor.

Statskontoret har bland annat anfört följande:

På grund av vad handlingarna innehölle syntes goda skäl föreligga att genom framställning till riksdagen söka åt Persson bereda någon pension, då han efter långvarigt, väl vitsordat arbete i statens tjänst säkerligen inom kort nödgades till följd av ålder och sjuklighet lämna sin befattning.

I ett föregående utlåtande angående pension åt Persson hade statskontoret förordat ett belopp av 1,100 kronor. Med hänsyn till Perssons ansvarsfulla tjänsteställning och hans avlöningsförmåner ävensom med fästat avseende å vad i pension tillkomme vid lotsverket anställd maskinist och uppbördsman, kunde statskontoret fortfarande tillstyrka, att pensionen i detta fall icke sattes till lägre belopp än 1,100 kronor. Å andra sidan kunde statskontoret icke heller förneka, att särskilt med hänsyn till Perssons förmåner i tjänsten skäl kunde anföras för förslaget att bestämma Perssons pension till ett högre belopp, och med tillämpning av samma beräkning, som följts av 1915 års riksdag vid beviljande av pension åt husmodern vid blindinstitutet A. G. J. Munck, borde, såsom folkskolöverstyrelsen framhållit, pensionen för Persson uppgå till 1,500 kronor. Då emellertid detta belopp — vid jämförelse med vad som författningsenligt tillkomme eller på särskild framställning beviljats innehavare av likartade befattningar i statens tjänst och då i betraktande toges, att Persson icke behövt vidkännas något bidrag till sin pensionering — enligt statskontorets mening måste anses större än vad skäligen borde ifrågakomma, ville statskontoret såsom sin mening framhålla, att pensionen i detta fall åtminstone icke

borde överstiga 1,300 kronor, vilket belopp ungefär motsvarade vad i pension skulle med tillämpning av den civila pensionslagen utgå till tjänst innehavare med en kontant avlöning motsvarande vad Persson i sådant avseende åtnjöte.

Det torde numera få anses ådagalagt, att Persson lider av så nedsatt arbetsförmåga, att trots det han uppnått endast 62 års ålder, tillfälle bör beredas honom att avgå från tjänsten. Vid sådant förhållande torde det icke vara något tvivel om att Persson bör, i likhet med vad förut skett beträffande vissa andra, till tjänstepersonalen vid institutet och förskolan för blindas å Tomtebodas hörande personer, tillerkännas den pension av statsmedel, som kan betingas av hans plikttrogna och dugande arbete i statens tjänst. Av skäl, som statskontoret anfört, synes mig denna pension icke böra sättas högre än till 1,300 kronor, men å andra sidan torde goda skäl föreligga för att den icke heller bestämmes till ett lägre belopp. Pensionen torde böra utgå från och med månaden näst efter den, då Persson avgår från sin befattning.

Utskottet.

På grund av den i ärendet förebragta utredningen anser utskottet, att pension av statsmedel bör beredas Persson. Beträffande beloppet av denna har folkskolöverstyrelsen ansett densamma böra bestämmas till 1,500 kronor, varvid samma beräkning tillämpats, som följts av 1915 års riksdag vid beviljande av pension åt husmodern vid blindinstitutet A. G. J. Munck. Statskontoret har emellertid framhållit, att detta belopp, vid jämförelse med vad som författningsenligt tillkomme eller på särskild framställning beviljats innehavare av likartade befattningar i statens tjänst och då Persson icke behövt vidkännas något bidrag till sin pensionering, måste anses vara större än vad skäligen borde ifrågakomma; och har statskontoret hemställt, att pensionen icke borde överstiga 1,300 kronor. Detta förslag har av Kungl. Maj:t upptagits.

Även utskottet finner, att vid pensionens bestämmande böra följas de grunder, som tillämpades vid 1915 års riksdag i fråga om pension åt husmodern Munck. Med hänsyn till Perssons långa tjänstgöring anser emellertid utskottet pensionsbeloppet skäligen böra utgå med 1,400 kronor om året.

Åberopande vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må medgiva, att maskinisten vid institutet och förskolan för blindas å Tomteboda Carl Johan Persson må från och med månaden näst efter den, under vilken han avgår från sin befattning, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indrag-

ningsstaten en årlig pension av ettusen fyrahundra kronor.

51:o) I punkt 52 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att jordbruksbefallningsmannen vid åkerbrukskolonien Hall *Per Viktor Karlsson* må från och med månaden näst efter den, varunder han efter uppnådda 65 år erhåller avsked från sin befattning, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension av 1,000 kronor.

Angående
pension åt
befallnings-
mannen *P. V.
Karlsson.*
[52.]

Utskottet, som beträffande utredningen i ärendet hänvisar till statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 31 december 1915 (10 h. t. sid. 138), har icke funnit något att erinra mot Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag, och hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att jordbruksbefallningsmannen vid åkerbrukskolonien Hall *Per Viktor Karlsson* må från och med månaden näst efter den, varunder han efter uppnådda 65 år erhåller avsked från sin befattning, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension av ettusen kronor.

VII. Ang. jordbruksdepartementet.

52:o) I punkt 53 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att andre instruktören i husslöjd *Jonas Wallander* må efter uppnådda 67 års ålder från och med månaden näst efter den, då han upphör att vara förordnad å befattningen, under sin återstående livstid uppbära pension å allmänna indragningsstaten till belopp av 3,000 kronor årligen.

Angående
pension åt
instruktören
J. Wallander.
[53.]

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet över jordbruksärenden den 23 december 1915 (10 h. t. sid. 141).

Då utskottet icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att andre instruktören i husslöjd *Jonas Wallander* må efter uppnådda

67 års ålder från och med månaden näst efter den, då han upphör att vara förordnad å befattningen, under sin återstående livstid uppbära pension å allmänna indragningsstaten till belopp av tretusen kronor årligen.

Angående
pension åt
föreståndaren
för Jön-
köpings läns
lantmanna-
skola i Ten-
hult K. V.
Smedberg.

53:o) I en till riksdagen den 11 februari 1916 avlåten proposition, nr 60, har Kungl. Maj:t, under återopande av bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att föreståndaren för Jönköpings läns lantmannaskola i Tenhult *Karl Vilhelm Smedberg* må från och med månaden näst efter den, varunder han frånträder sin befattning, under sin återstående livstid åtnjuta från allmänna indragningsstaten en årlig pension av 1,000 kronor, under villkor att vad därutöver erfordras för att Smedberg må erhålla en sammanlagd årlig pension av tvåtusen kronor varder beviljat av Jönköpings läns landsting och hushållningssällskap eller ettdera av dem.

Beträffande den till stöd för detta förslag förebragta utredningen hänvisar utskottet till ovanberörda statsrådsprotokoll.

Utskottet.

Även utskottet anser, att pension av statsmedel bör beviljas Smedberg under villkor om bidrag därtill från orten, på sätt förslaget innehåller, varför utskottet finner sig böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts framställning.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att föreståndaren för Jönköpings läns lantmannaskola i Tenhult *Karl Vilhelm Smedberg* må från och med månaden näst efter den, varunder han frånträder sin befattning, under sin återstående livstid åtnjuta från allmänna indragningsstaten en årlig pension av ettusen kronor, under villkor att vad därutöver erfordras för att Smedberg må erhålla en sammanlagd årlig pension av tvåtusen kronor varder beviljat av Jönköpings läns landsting och hushållningssällskap eller ettdera av dem.

Angående
pension åt
ladugårds-
förmannen
vid Alnarp
*Marius
Jensen.*

54:o) I en till riksdagen den 11 februari 1916 avlåten proposition, nr 66, har Kungl. Maj:t, under återopande av bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riks-

dagen medgiva, att ladugårdsförmannen vid Alnarp *Marius Jensen* må efter erhållet avsked från sin befattning, dock först från och med år 1917, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av 1,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes uti ovanberörda statsrådsprotokoll, vartill utskottet tillåter sig hänvisa.

Med hänsyn till Jensens långvariga och väl vitsordade tjänstgöring vid Alnarps egendom synes det utskottet billigt, att staten såsom ägare till nämnda egendom bör draga försorg därom, att Jensen till sin död erhåller skälig utkomst; och lärar på i statsrådsprotokollet anförda grunder det erforderliga understödet böra helt utgå såsom kontant pension. Utskottet har ej heller haft något att erinra mot det föreslagna pensionsbeloppet och torde detsamma lämpligen böra utgå från allmänna indragningsstaten.

Utskottet.

Åberopande vad sålunda blivit anført får utskottet hemställa,

att riksdagen må medgiva, att ladugårdsförmannen vid Alnarp *Marius Jensen* må efter erhållet avsked från sin befattning, dock först från och med år 1917, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av ettusen kronor.

55:o) Kungl. Maj:t har i punkt 54 under tionde huvudtiteln föreslagit, att anslaget till allmänna indragningsstaten måtte upptagas till 1,938,235 kronor.

*Angående
anslaget till
allmänna
indragnings-
staten.
[54.]*

Chefen för finansdepartementet har till statsrådsprotokollet över finansärenden den 14 januari innevarande år anført följande:

»Förslagsanslaget till allmänna indragningsstaten är i nu gällande riksstat upptaget till 2,127,506 kronor.

Utgifterna från detta anslag hava i runda tal nedannämnda år uppgått till följande belopp:

år 1904	kronor 2,299,200: —
» 1905	» 2,403,800: —
» 1906	» 2,488,900: —
» 1907	» 2,596,600: —
» 1908	» 2,609,600: —
» 1909	» 2,483,200: —
» 1910	» 2,420,000: —

år 1911	kronor	2,336,200: —
» 1912	»	2,208,600: —
» 1913	»	2,139,900: —
» 1914	»	2,026,500: —.

Utgifterna under anslaget hava alltså på senare tid visat en bestämd nedåtgående tendens. Desamma hava sålunda under åren 1908—1914 befunnit sig i jämnt sjunkande med under femårsperioden 1910—1914 i avrundat medeltal för år 98,400 kronor. Anslaget synes därför kunna minskas med ett belopp, som för jämnande av riksstatens slutsumma upptages till 139,271 kronor.

Jag hemställer alltså, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen,

att det under tionde huvudtiteln å *ordinarie stat* uppförda *förslagsanslaget* till allmänna indragningsstaten måtte minskas med kronor 139,271 eller från » 2,127,506 till » 1,988,235.»

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i riksstaten för år 1917 uppföra förslagsanslaget till allmänna indragningsstaten med 1,988,235 kronor; dock med rätt för statsutskottet att vid uppgörande av förslag till riksstaten för nämnda år i anslagets slutsumma vidtaga den jämkning, som för jämnande av riksstatens slutsumma kan finnas erforderlig.

Angående
ordinarie
anslag.

56:o) Beträffande de ordinarie anslag, vilka icke blivit här ovan särskilt omförmälda, har någon förändring icke ifrågasatts; och får utskottet alltså hemställa,

att samtliga de ordinarie anslag under denna huvudtitel, i avseende å vilka förändring icke blivit härovan ifrågasatt, må i 1917 års riksstat upptagas med oförändrade belopp.

Stockholm den 7 mars 1916.

På bankoutskottets vägnar:

ERNST HEDENSTIERNA.

Reservationer:

vid *punkten 21* (angående tilläggspension åt justitierådet *H. Billing*):

av herr *Kristensson*, som anført följande:

»Statskontoret har i sitt i statsverkspropositionen intagna yttrande anført, att, då ledamotskapet av lagberedningen eller lagbyrå, vilket vore ett offentligt uppdrag, närmast jämförligt med deltagande i av Kungl. Maj:t tillsatta kommittéer eller kommissioner av sakkunniga, torde detsamma, lika litet som ledamotskap av bolagskommittén, kunna betraktas såsom statstjänst av beskaffenhet att författningsenligt grundlägga beräkning av tjänstår för pension. Utskottet har i sitt betänkande godkänt den principen, att ovannämnda ledamotskap må inräknas som pensionsgrund för ifrågavarande *Billing*. Härmed har utskottet slagit in på en väg, vars konsekvenser torde vara hart när oöverskådliga. Dels med hänsyn härtill och dels på grund av att billighetsskäl till följd av ömmande ekonomiska förhållanden varken åberopas eller lära kunna åberopas har jag ansett,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition ej må av riksdagen bifallas.»

samt av herrar *Söderberg* i Stockholm, *Söderberg* i Hobbarn och *Berg* i Munkfors.

Herr *Kristensson* har begärt få antecknat, att han icke deltagit i behandlingen av punkterna 32—37 samt 42—47.

Tabell över anslagen under riksstatens tionde huvudtitel.

Pensionsväsendet.

		Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
A. Civila pensionsväsendet.									
1	Pensionering av civila tjänst innehavare, <i>förslagsanslag</i>	—	—	—	—	1,900,000	—	—	—
2	Förvaltningsbidrag till en ny änke- och pupillkassa för civilstaten	—	—	—	—	35,000	—	—	—
3	Till gäldande av statens andel i kostnaden för pensionering av extra provinsialläkare, <i>förslagsanslag</i>	—	—	—	—	15,000	—	—	—
4	Till gäldande av statens andel i kostnaden för pensionering av lasaretsläkare, <i>förslagsanslag</i>	—	—	—	—	25,000	—	—	—
5	Bidrag till sjuksköterskors pensionering, <i>förslagsanslag</i>	—	—	—	—	6,700	—	—	—
Barnmorskornas pensionering:									
6	Till bestridande av statens bidrag till pensionering av barnmorskor, <i>förslagsanslag</i> ..	30,000	—	—	—	—	—	—	—
7	Till gäldande av kostnaden för förvaltningen av barnmorskornas pensionsanstalt, <i>förslagsanslag</i> , högst	13,000	—	—	—	43,000	—	—	—
Handelsflottans pensionsanstalt:									
8	Bidrag till handelsflottans pensionsanstalt, <i>förslagsanslag</i>	101,000	—	—	—	—	—	—	—
9	Förbättring av pensioneringen från handelsflottans pensionsanstalt, <i>förslagsanslag</i> ...	—	—	31,000	—	—	—	—	—
10	Förbättring av pensioneringen inom de tre första klasserna av handelsflottans pensionsanstalt	—	—	31,000	—	101,000	—	62,000	—
11	Bidrag till pensionering av änkor och barn efter lärare vid allmänna läroverk, pedagogier, seminarier m. m.	—	—	—	—	145,780	—	—	—
12	Bidrag till pensionering av den kvinnliga lärarpersonalen vid enskilda läroanstalter, <i>förslagsanslag</i>	—	—	—	—	68,000	—	—	—

		Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
13	Bidrag till dövstumlärnarnas pensionsanstalt, <i>förslagsanslag</i>	—	—	—	—	35,000	—	—	—
	Folkskollärares pensionering:								
14	Bidrag till folkskollärares pensionering	681,892	—	—	—	—	—	—	—
15	Understöd åt vissa äldre behövande, med låg pension avgångna folkskollärare och folkskollärarinnor ¹⁾	—	—	20,000	—	—	—	—	—
16	Till extra pensionsavgifter till folkskollära- rens pensionsinrättning, <i>förslagsanslag</i>	—	—	114,000	—	—	—	—	—
17	Bidrag till folkskollärarnas änke- och pupill- kassa	73,725	—	—	—	—	—	—	—
18	Till förstärkande av ordinarie anslaget till bidrag till folkskollärarnas änke- och pupill- kassa	—	—	2,700	—	755,617	—	136,700	—
19	Tillfälliga understöd åt pensionerade krono- jägare, <i>förslagsanslag</i>	—	—	—	—	—	—	2,000	—
20	Bidrag till kungl. hovkapellet pensionsinrätt- ning	—	—	—	—	3,000	—	—	—
21	Till bestridande av statsverket på grund av lagen angående olycksfall i arbete åliggande utgifter för livräntor m. m., <i>förslagsanslag</i>	—	—	—	—	5,000	—	—	—
	Säger för civila pensionsväsendet					3,138,097	—	200,700	—
	B. Militära pensionsväsendet.								
	Arméns pensionskassa:								
1	Ersättning för mistade löneinnehållningar	4,640	—	—	—	—	—	—	—
2	Ersättning för nådars- och begravnings- hjälpbesparingar	28,080	—	—	—	—	—	—	—
3	Bidrag till pensionering av änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén	128,348	—	—	—	—	—	—	—
4	Till förstärkande av det i 1916 års riksstat uppförda anslag för bidrag till pensio- ning av änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén	—	—	4,109	—	—	—	—	—
5	Till upprätthållande av arméns pensions- kassas egen pensionering samt till fyll- nadspensioner, <i>förslagsanslag</i>	—	—	3,500,000	—	—	—	—	—
6	Tillfälliga understöd åt avskedade under- officerare och vederlikar vid armén, <i>för- slagsanslag</i>	—	—	19,000	—	—	—	—	—
7	Ersättning för inkomster från Vadstena krigsmanshuskassas äldre medel	106,000	—	—	—	267,068	—	3,523,109	—
8	Vadstena krigsmanshuskassa	—	—	—	—	137,640	—	—	—
9	Bidrag till ersättning i anledning av kropps- skada, ådragen under militär tjänstgöring	—	—	—	—	30,000	—	—	—

¹⁾ Beträffande detta anslag kommer utskottet att framdeles avgiva utlåtande.

		Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
10	Förhöjning i gratialen åt avskedad manskap...	—	—	—	—	648,000	—	—	—
11	Till tillfälligt understöd åt f. d. förrådsvaktmästare	—	—	—	—	—	—	911	—
Flottans pensionskassa:									
Ersättning för minskade inkomster:									
12	Till pensionsfonden								
13	Till gratialfonden								
14	Bidrag till flottans pensionskassas gratialfond.....	82,470	—	—	—				
15	Till förstärkande av det i 1916 års riksstat uppförda anslag för bidrag till flottans pensionskassas gratialfond.....	—	—	800	—				
16	Till pensionering av flottans befäl och underbefäl med vederlikar, <i>förslagsanslag</i>	253,300	—	—	—				
17	Till pensionering av flottans gemenskap, <i>förslagsanslag</i>	251,300	—	—	—				
18	Tillfälliga understöd åt f. d. daglönare vid marinen, <i>förslagsanslag</i>	—	—	19,455	—	587,070	—	20,255	—
19	Invalidhusfonden	—	—	—	—	60,350	—	—	—
20	För blesserade över- och underofficerare, <i>reservationsanslag</i>	—	—	—	—	2,400	—	—	—
Säger för militära pensionsväsendet						1,732,528	—	3,544,275	—
C. Allmänna indragningsstaten.									
1	Till diverse föremål, <i>förslagsanslag</i>					1,988,235	—	—	—
Summa						6,858,860	—	3,744,975	—